

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

Socialinio draudimo sistemų koordinavimas *I**

P6_TA(2008)0348

2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento teisėkūros rezoliucija dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, nustatančio Reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo įgyvendinimo tvarką (COM(2006)0016 – C6–0037/2006 – 2006/0006(COD))

(2009/C 294 E/49)

(Bendro sprendimo procedūra: pirmasis svarstymas)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymą Europos Parlamentui ir Tarybai (COM(2006)0016),
 - atsižvelgdamas į EB sutarties 251 straipsnio 2 dalį ir 42 ir 308 straipsnius, pagal kuriuos Komisija jam pateikė pasiūlymą (C6–0037/2006),
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 51 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto pranešimą ir Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto nuomonę (A6–0251/2008),
1. pritaria Komisijos pasiūlymui su pakeitimais;
 2. ragina Komisiją dar kartą perduoti klausimą svarstyti Parlamentui, jei ji ketina pasiūlymą keisti iš esmės arba pakeisti jį nauju tekstu;
 3. paveda Pirmininkui perduoti Parlamento poziciją Tarybai ir Komisijai.

P6_TC1-COD(2006)0006

Europos Parlamento pozicija, priimta per pirmąjį svarstymą 2008 m. liepos 9 d. siekiant priimti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. .../2008, nustatantį Reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo įgyvendinimo tvarką ir panaikinantį Reglamentą (EEB) Nr. 574/72

(Tekstas svarbus EEE ir Šveicarijai)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 42 ir 308 straipsnius,

atsižvelgdami į 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 89 straipsnį,atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą ^{||},atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽²⁾,

⁽¹⁾ OL L 166, 2004 4 30, p. 1; klaidų atitaisymas OL L 200, 2004 6 7, p. 1.

⁽²⁾ OL C 324, 2006 12 30, p. 59.

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

laikydami Sutarties 251 straipsnyje nustatytos tvarkos ⁽¹⁾,

kadangi:

- (1) Reglamentu (EB) Nr. 883/2004 atnaujinamos valstybių narių nacionalinių socialinės apsaugos sistemų koordinavimo taisyklės, patikslinant joms taikyti būtinas priemones ir procedūras ir siekiant jas supaprastinti taip, kad tai būtų naudinga visoms suinteresuotosioms šalims. Reikėtų nustatyti jo įgyvendinimo tvarką.
- (2) Veiksmingesnis ir artimesnis socialinės apsaugos įstaigų bendradarbiavimas yra svarbiausias veiksnys siekiant, kad asmenys, kuriems taikomas Reglamentas (EB) Nr. 883/2004, galėtų naudotis savo teisėmis kaip galima greičiau ir geriausiomis sąlygomis.
- (3) Elektroninės priemonės geriausiai tinka greitam ir patikimam valstybių narių įstaigų keitimuisi duomenimis. Elektroninis || duomenų tvarkymas turėtų padėti paspartinti suinteresuotųjų asmenų atliekamas procedūras. Be to, suinteresuotieji asmenys *privalo* naudotis visomis garantijomis, numatytomis Bendrijos nuostatose dėl fizinių asmenų apsaugos, kai yra tvarkomi ir laisvai juda asmeninio pobūdžio duomenys. **Todėl valstybės narės turėtų imtis reikalingų priemonių, siekdamos užtikrinti, kad duomenys, susiję su nacionaliniais socialinės apsaugos teisės aktais, kuriems taikomas Reglamentas (EB) Nr. 883/2004, taikant šį reglamentą būtų tinkamai tvarkomi atsižvelgiant į asmenų apsaugą, susijusią su asmens duomenų tvarkymu ir keitimusi jais.**
- (4) Valstybių narių tarnybų, kurios turėtų dalyvauti taikant Reglamentą (EB) Nr. 883/2004, pateikti duomenys, įskaitant pateiktus elektroninėmis priemonėmis, kuriuos būtų galima greitai atnaujinti, turėtų palengvinti valstybių narių įstaigų bendravimą. Šis požiūris, kad vertingiausia yra faktinė informacija, su kuria galėtų nedelsiant susipažinti piliečiai, yra svarbus supaprastinimas, atsirandantis šio reglamento dėka.
- (5) **Siekiant kuo sklandesnio sudėtingų procedūrų, kuriomis įgyvendinamos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo taisyklės, veikimo ir veiksmingo šių procedūrų valdymo, reikalinga IV priedo skubaus atnaujinimo sistema. Tam tikslui nuostatos turėtų būti rengiamos ir taikomos glaudžiai bendradarbiaujant valstybėms narėms ir Komisijai ir, atsižvelgiant į vilkinimo pasekmes piliečiams ir institucijoms, greitai įgyvendinamos. Todėl Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai įsteigti ir valdyti duomenų bazę ir užtikrinti, kad ji pradėtų veikti kiek galima greičiau. Visų pirma Komisija turėtų imtis būtinų veiksmų, kad į duomenų bazę būtų įtraukta IV priede išvardyta informacija.**
- (6) Aiškesnis kai kurių procedūrų apibrėžimas Reglamento (EB) Nr. 883/2004 naudotojams turėtų suteikti daugiau teisinio saugumo ir skaidrumo. Pavyzdžiui, nustačius kai kurių pareigų atlikimo arba kai kurių administracinių etapų bendrus terminus, apdraustųjų ir įstaigų santykiai turėtų tapti aiškesni ir apibrėžtesni.
- (7) Valstybės narės, jų kompetentingos valdžios institucijos arba socialinės apsaugos įstaigos turėtų turėti galimybę susitarti tarpusavyje dėl supaprastintų procedūrų ir administracinių susitarimų, kuriuos jos mano esant veiksmingesnius ir geriau tinkančius atitinkamoms jų socialinės apsaugos sistemoms. Tačiau tokie susitarimai neturėtų pažeisti asmenų, kuriems taikomas Reglamentas (EB) Nr. 883/2004, teisių.
- (8) Dėl socialinės apsaugos sričiai būdingo sudėtingumo reikėtų paprašyti visų valstybių narių įstaigų dėti itin daug pastangų rūpinantis apdraustaisiais, kad nenukentėtų atitinkami asmenys, nepateikę savo prašymų arba tam tikros informacijos įstaigai, atsakingai už šių prašymų nagrinėjimą, vadovaujantis Reglamente (EB) Nr. 883/2004 numatytomis taisyklėmis ir procedūromis.

⁽¹⁾ 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento pozicija.

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

- (9) Nustatant kompetentingą įstaigą, t. y. įstaigą, kurios administruojami teisės aktai taikytini arba kuri turėtų mokėti tam tikras išmokas, *vienos ar daugiau* valstybių narių įstaigos turėtų objektyviai išnagrinėti apdraustojo ir jo šeimos narių padėtį. Siekiant užtikrinti atitinkamo asmens apsaugą šio būtino institucijų bendravimo metu, reikėtų numatyti, kurie teisės aktai jam laikinai taikytini.
- (10) **Valstybės narės turėtų bendradarbiauti, kad būtų apibrėžta asmenų, kuriems taikomi šis reglamentas ir Reglamentas (EB) Nr. 883/2004, gyvenamoji vieta, o kilus ginčui turėtų atsižvelgti į visus šiam tikslui pasiekti reikalingus kriterijus. Todėl valstybės narės gali atsižvelgti į atitinkamas šio reglamento nuostatas.**
- (11) Šiame reglamente numatyta daugybė priemonių ir procedūrų, kuriomis siekiama suteikti skaidrumo kriterijams, kuriuos vadovaudamasi Reglamentu (EB) Nr. 883/2004 turi taikyti valstybių narių įstaigos. Šiuos patikslinimus nulėmė Europos Bendrijų Teisingumo Teismo praktika, Administracinės komisijos sprendimai bei daugiau nei trisdešimties metų socialinės apsaugos sistemų koordinavimo, nepažeidžiant Sutartyje numatytų pagrindinių laisvių, patirtis.
- (12) **Šiame reglamente numatomos priemonės ir procedūros, skirtos darbuotojų ir bedarbių asmenų judumui skatinti. Pasisienio darbuotojai, kurie visiškai prarado darbą, gali pateikti duomenis apie save gyvenamosios vietos šalies ir valstybės narės, kurioje jie paskutinį kartą dirbo, įdarbinimo tarnyboms. Tačiau jie turėtų gauti išmokas tik iš valstybės narės, kurioje gyvena.**
- (13) Norint išplėsti Reglamento (EB) Nr. 883/2004 taikymo sritį visiems apdraustiesiems, įskaitant nedirbančius asmenis, reikia šiems asmenims skirtų tam tikrų specialių taisyklių ir procedūrų, ypač tam, kad būtų nustatyti teisės aktai, taikytini laikotarpiais, kuriuos įvairiose valstybėse narėse gyvenę, tačiau nei pagal darbo sutartį, nei savarankiškai jose niekada nedirbę asmenys skiria vaikų priežiūrai.
- (14) Be to, kai kurios procedūros turi atitikti reikalavimą tolygiai paskirstyti našą valstybėms narėms. Ypač ligų srityje nustatant šias procedūras būtina atsižvelgti į esamą padėtį: vienoms valstybėms narėms, kuriose apdraustasis naudojasi sveikatos apsaugos sistema, tenka padengti su jo gydymu susijusias išlaidas, kitos valstybės narės turi mokėti išmokas natūra savo apdraustiesiems, esantiems kitoje valstybėje narėje negu jų gyvenamosios vietos valstybė.
- (15) Atsižvelgiant į Reglamentą (EB) Nr. 883/2004, turėtų būti aiškiau apibrėžta, kokiomis sąlygomis turėtų būti apmokamos išlaidos, susijusios su ligos išmokomis natūra „planinio gydymo“ atvejais, t. y. tais atvejais, kai apdraustasis važiuoja gydytis į kitą valstybę narę negu ta, kurioje jis yra apdraustas arba gyvena. Turėtų būti patikslinamos apdraustojo pareigos, susijusios su išankstinio leidimo prašymu, bei įstaigos pareigos pacientams, susijusios su leidimo suteikimo sąlygomis. Be to, turėtų būti patikslintos gydymo kitoje valstybėje narėje, gavus leidimą, pasekmės apmokant išlaidas.
- (16) Labiau suvaržančios procedūros, skirtos valstybių narių įstaigų skolų apmokėjimo viena kitai laikui sutrumpinti, yra esminės siekiant išlaikyti pasitikėjimą bendraujant ir patenkinti valstybių narių socialinės apsaugos sistemų gero valdymo poreikį. Todėl reikėtų sugriežtinti su ligos ir bedarbio išmokomis susijusių skolų tvarkymo procedūras.
- (17) Kadangi socialinės apsaugos sistemos, kurioms taikomas Reglamentas (EB) Nr. 883/2004, grindžiamos visų apdraustųjų solidarumu, reikėtų numatyti mechanizmus, leidžiančius veiksmingiau tenkinti pretenzijas dėl neišmokėtų išmokų arba dėl jų neįmokėtų įmokų. Įstaigų savitarpio paramos procedūros turėtų būti patikslintos, remiantis nuostatomis, numatytomis 2008 m. gegužės 26 d. Tarybos direktyvoje 2008/55/EB dėl savitarpio paramos patenkinant pretenzijas, susijusias su tam tikromis rinkliavomis, muitais, mokesčiais ir kitomis priemonėmis⁽¹⁾, kuria siekiama geriau apsaugoti valstybių narių finansinius interesus organizuojant, be kita ko, mokesčių administratorių bendradarbiavimą.

(1) OL L 150, 2008 6 10, p. 28.

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

- (18) Apdraustiesiems teikiama informacija apie jų teises ir pareigas yra esminis elementas, nulemiantis pasitikėjimu grįstus santykius su kompetentingomis valstybių narių valdžios institucijomis ir įstaigomis.
- (19) Kadangi valstybės narės vienos negali deramai pasiekti šio *reglamento* tikslo, kuriam skiriami siūlomi veiksmai, visų pirma imtis koordinavimo priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti veiksmingą naudojimąsi laisvo asmenų judėjimo teise; kadangi || tą tikslą galima geriau pasiekti Bendrijos *lygmeniu*, tai Bendrija gali patvirtinti priemones, laikydamosi subsidiarumo principo, kaip nustatyta Sutarties 5 straipsnyje. Laikantis tame straipsnyje nustatyto proporcingumo principo, šiame reglamente nenumatoma daugiau, negu būtina šiam tikslui pasiekti.
- (20) Šis reglamentas turėtų pakeisti 1972 m. kovo 21 d. Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 574/72, nustatantį Reglamento (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje, *įgyvendinimo tvarką* ⁽¹⁾.

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I ANTRAŠTINĖ DALIS BENDROSIOS NUOSTATOS

I skyrius

Apibrėžimai

1 straipsnis

Apibrėžimai

1. Šiame reglamente:

- a) „*pagrindinis reglamentas*“ – *Reglamentas (EB) Nr. 883/2004*;
- b) „*įgyvendinimo reglamentas*“ – *šis reglamentas*; ir
- c) *taikomi pagrindiniame reglamente* pateikiami apibrėžimai.

2. Be 1 straipsnyje apibrėžtų sąvokų, *šiuo reglamente* yra vartojamos šios sąvokos:

- a) „*prieigos punktas*“ – *bet kuri tarnyba, laikoma elektroniniu kontaktiniu punktu*, || valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos *paskirta vienai arba daugiau pagrindinio reglamento 3 straipsnyje nurodytų socialinės apsaugos sričių*, kurios paskirtis yra elektroninėmis priemonėmis siųsti ir gauti duomenis, reikalingus *pagrindiniam reglamentui ir įgyvendinimo reglamentui taikyti* naudojant valstybių narių bendrą tinklą ||;
- b) „*ryšių palaikymo tarnyba*“ – *bet kokia tarnyba*, valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos paskirta *vienai arba daugiau pagrindinio reglamento 3 straipsnyje nurodytų socialinės apsaugos sričių*, kurios paskirtis yra atsakyti į prašymus gauti informaciją ir pagalbą taikant pagrindinį reglamentą bei įgyvendinimo reglamentą ir kuri turi atlikti pagal įgyvendinimo reglamento IV antraštinę dalį jai paskirtas užduotis;
- c) „*dokumentas*“ – || duomenų rinkinys, neatsižvelgiant į pateikimo būdą, *kurio struktūra yra tokia, kad jais galima keistis* elektroninėmis priemonėmis, ir kurie turi būti perduodami, kad galėtų būti taikomas *pagrindinis reglamentas ir įgyvendinimo reglamentas* ||;
- d) „*standartinis elektroninis pranešimas*“ - *bet koks tam tikros struktūros dokumentas, pateikiamas valstybių narių tarpusavio elektroniniu keitimuisi informacija nustatyta forma*;

(1) OL L 74, 1972 3 27, p. 1. ||.

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

- e) „perdavimas elektroninėmis priemonėmis“ – tai perdavimas naudojantis elektronine duomenų tvarkymo (įskaitant skaitmeninį glaudinimą) įranga ir laidais, radijo ryšiu, optinėmis technologijomis arba kitomis elektromagnetinėmis priemonėmis;
- f) „Techninė komisija“ – pagrindinio reglamento 73 straipsnyje nurodyta komisija;
- g) „Audito valdyba“ – pagrindinio reglamento 74 straipsnyje nurodyta valdyba.

II skyrius

Bendradarbiavimo ir keitimosi duomenimis nuostatos

2 straipsnis

Įstaigų keitimosi informacija mastas ir tvarka

1. **Taikant įgyvendinimo reglamentą, valstybių narių valdžios institucijų ir įstaigų bei asmenų, kuriems taikomas pagrindinis reglamentas, duomenų mainai grindžiami valstybės tarnybos, objektyvumo, bendradarbiavimo, aktyvios pagalbos, veiksmingumo, prieigos neįgaliesiems ir skubaus išdavimo principais.**
2. Įstaigos, laikydamosi atitinkamos valstybės narės socialinės apsaugos teisės aktais nustatytų terminų, teikia duomenis arba keičiasi duomenimis, kurie būtini norint apibrėžti ir nustatyti asmenų, kuriems taikomas pagrindinis reglamentas, teises ir pareigas. Tokius duomenis iš vienos valstybės narės į kitą tiesiogiai perduoda pačios įstaigos arba jie netiesiogiai perduodami per ryšių palaikymo tarnybas.
3. Jei asmuo per klaidą pateikė informaciją, dokumentus arba prašymus įstaigai, **esantčiai ne tos valstybės narės, kurioje yra pagal įgyvendinimo reglamentą paskirta įstaiga, o kitos valstybės narės teritorijoje, pastaroji įstaiga nedelsdama perduoda informaciją, dokumentus arba prašymus pagal įgyvendinimo reglamentą paskirtai įstaigai, nurodydama pirminio jų pateikimo datą.** Pastaroji įstaiga privalo pripažinti šią datą. **Tačiau valstybių narių įstaigos nelaikomos atsakingomis arba priėmusiomis sprendimus automatiškai dėl to, kad kitų valstybių narių įstaigos uždelsė perduodamos informaciją, dokumentus ar prašymus.**
4. Tuo atveju, kai duomenys perduodami naudojantis prieigos arba susižinojimo tarnyba, laikas, per kurį reikia atsakyti į prašymą, pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kai prieigos arba susižinojimo tarnyba gavo prašymą, kadangi tokiu atveju prieigos arba susižinojimo tarnyba laikoma tos valstybės narės įstaiga, į kurią kreipiamasi.

3 straipsnis

Įstaigų ir išmokų gavėjų keitimosi informacija mastas ir tvarka

1. **Asmenys, kuriems taikomas pagrindinis reglamentas, privalo persiųsti atitinkamai įstaigai informaciją, dokumentus ar patvirtinamuosius įrodymus, kurių reikia jų arba jų šeimos padėčiai nustatyti, jų teisėms ir pareigoms nustatyti ar išlaikyti ir taikytiniems teisės aktams bei jų pareigoms pagal juos nustatyti.**
2. **Kiekviena valstybės narė, rinkdama, persiurdama ar tvarkydama asmeninio pobūdžio duomenis remdamasi savo teisės aktais, kad būtų įgyvendinamas pagrindinis reglamentas, užtikrina, kad suinteresuoti asmenys galėtų visiškai pasinaudoti savo teisėmis, susijusiomis su asmens duomenų apsauga, vadovaujantis Bendrijos nuostatomis dėl fizinių asmenų apsaugos, kai yra tvarkomi asmeninio pobūdžio duomenys ir jais keičiamasi.**

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

Būtent, valstybės narės užtikrina, kad tokie asmeninio pobūdžio duomenys nebūtų naudojami kitiems tikslams, nei socialinė apsauga, išskyrus tuos atvejus, kai suinteresuotas asmuo tai aiškiai leidžia. Taip pat, suinteresuotiems asmenims prašant, valstybės narės suteikia jiems konkrečią ir atitinkamą informaciją apie jų asmens duomenų, paprašytų vykdant šį reglamentą, tvarkymą.

Atitinkami asmenys gali pasinaudoti savo duomenų subjekto teisėmis šio reglamento taikymo srityse tarpininkaujant kompetentingai institucijai, nepaisant duomenų kilmės.

Pagal 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ⁽¹⁾ 18 straipsnį, kiekvienoje valstybėje narėje paskirtų asmens duomenų apsaugos pareigūnų, tvarkančių duomenis, susijusius su socialinės apsaugos teisės aktais, kuriems taikomas pagrindinis reglamentas, sąrašas ir kontaktiniai duomenys yra įgyvendinimo reglamento IV priedo dalis.

3. *Per atitinkamos šalies socialinės apsaugos teisės aktais nustatytą laikotarpį atitinkamos įstaigos persiunčia* informaciją ir išduoda **█** dokumentus *suinteresuotiems asmenims tiek, kiek to reikia pagrindiniam reglamentui ir įgyvendinimo reglamentui taikyti.*

4. Valstybės narės kompetentinga įstaiga, kuri siunčia dokumentą, patvirtinantį sprendimą dėl kitos valstybės narės teritorijoje gyvenančio arba laikinai esančio asmens teisių, tiesiogiai tam asmeniui, prašo laiško gavimo patvirtinimo, nepaisant to, kokiomis priemonėmis ir koku būdu laiškas siųstas. Gavimo patvirtinimas gali būti perduotas bet kokiomis priemonėmis ir bet koku būdu.

5. Nesant įrodymų, kad 4 dalyje minėtas sprendimas buvo išsiųstas, išmokų gavėjams negali būti taikomos nuostatos dėl *pagrindinio reglamento* suteiktų teisių nutraukimo ar apribojimo terminų.

6. Kai yra aiškiai nustatyta 4 dalyje minėto sprendimo data, kompetentingos įstaigos sprendimas tampa privalomas suinteresuotajam asmeniui po vieno mėnesio nuo šios datos. Tačiau jei šį sprendimą priėmusios valstybės narės teisės aktuose numatoma tam skirti daugiau laiko, yra skiriama tiek laiko, kiek numatyta tuose teisės aktuose.

7. Bet kuriuo atveju suinteresuotasis asmuo turi galimybių pateikti apeliaciją, o teisės aktuose yra numatytos procedūros, kurių turi laikytis sprendimą priėmusi įstaiga.

█

4 straipsnis

Keitimosi duomenimis formatas ir būdas

1. Administracinė komisija nustato dokumentų **█** ir standartinių elektroninių pranešimų struktūrą, **turinį ir formą ir keitimosi jais tvarką.**

2. Institucijos, priegios arba susižinojimo tarnybos perduoda vieni kitiems duomenis elektroniniu būdu, naudodamiesi bendra saugia sistema, kuria užtikrinamas konfidencialumas ir keitimosi duomenimis sauga.

3. Bendraudamos su *suinteresuotaisiais asmenimis, atitinkamos įstaigos taiko kiekvienam atvejui tinkamą tvarką, kuo labiau teikdamos pirmenybę elektroninėms priemonėms. Administracinė komisija nustato informacijos, dokumentų ar sprendimų siuntimo suinteresuotajam asmeniui elektroninėmis priemonėmis praktinę tvarką.*

⁽¹⁾ OL L 281, 1995 11 23, p.31.

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

5 straipsnis

Kitoje valstybėje narėje parengtų dokumentų ir patvirtinamųjų dokumentų teisinė galia

1. Valstybės narės įstaigos išduoti asmens padėtį liudijantys dokumentai, reikalingi taikant *pagrindinį reglamentą* ir *įgyvendinimo reglamentą*, bei kitos valstybės narės institucijų, įskaitant mokesčių administratorius, išduoti patvirtinamieji dokumentai yra privalomi kitų valstybių narių įstaigoms, jei valstybės narės, kurioje jie buvo išduoti, kompetentinga valdžios institucija arba įstaiga šiuos dokumentus panaikintų arba paskelbtų negaliojančiais.

2. Kilus abejonėms dėl dokumento pagrįstumo arba dėl duomenų, kuriais grindžiami jame išdėstyti teiginiai, tikslumo, dokumentą gaunanti || įstaiga kreipiasi į dokumentą išdavusią įstaigą ir prašo suteikti reikiamos tikslesnės informacijos, o jei reikia, panaikinti tą dokumentą. **Pastaroji įstaiga persvarsto to dokumento išdavimo pagrindą ir prireikus jį panaikina.**

3. Jei atitinkamoms įstaigoms nepavyko susitarti per mėnesį nuo tos dienos, kai gavusi || įstaiga pateikė prašymą, remiantis *pagrindinio reglamento* 76 straipsnio 6 dalimi, gali būti kreipiamasi į Administracinę komisiją, kad ji išspręstų klausimą per šešis mėnesius nuo tos dienos, kai į ją buvo kreiptasi.

6 straipsnis

Laikinas teisės aktų taikymas ir laikinas išmokų mokėjimas

1. **Išskyrus atvejus, kai įgyvendinimo reglamente numatyta kitaip, jei** dviejų arba daugiau valstybių narių įstaigos ar valdžios institucijos **nesutaria dėl to, kurie teisės aktai taikomi**, suinteresuotajam asmeniui laikinai taikomi **vienos iš tų valstybių narių** teisės aktai, **pirmumo tvarką nustatant taip:**

a) **valstybės narės, kurioje asmuo faktiškai dirba pagal darbo sutartį arba savarankiškai, teisės aktai, jei asmuo pagal darbo sutartį arba savarankiškai dirba tik vienoje valstybėje narėje; arba**

b) gyvenamosios valstybės narės teisės aktai, jei asmuo joje atlieka dalį savo profesinės veiklos arba jeigu jis nedirba nei pagal darbo sutartį, nei savarankiškai;

c) **atitinkamos** valstybės narės, **kuriai buvo pirmiausia pateiktas prašymas dėl jos teisės aktų taikymo, teisės aktai, kai asmuo užsiima vienos ar kelių rūšių profesine veikla dviejose ar daugiau valstybių narių.**

2. Kilus ginčui tarp įstaigų arba dviejų ar daugiau valstybių narių kompetentingų valdžios institucijų, kuri įstaiga turėtų mokėti išmokas, suinteresuotasis asmuo, kuris galėtų gauti išmokas, jeigu nebūtų ginčijamasi, gauna laikinas išmokas, numatytas gyvenamosios vietos įstaigos taikomuose teisės aktuose arba, jeigu suinteresuotasis asmuo negyvena vienos iš atitinkamų valstybių narių teritorijoje, išmokos mokamos pagal įstaigos, kuriai jo prašymas buvo pateiktas pirmiausia, taikomus teisės aktus.

3. **Jei atitinkamoms įstaigoms ar valdžios institucijoms nepavyksta susitarti, ne anksčiau kaip po mėnesio nuo tos dienos, kurią kilo 1 arba 2 dalyje nurodytas nesutarimas, per kompetentingas įstaigas gali būti kreipiamasi į Administracinę komisiją. Administracinė komisija mėgina išspręsti klausimą per šešis mėnesius nuo dienos, kurią į ją buvo kreiptasi.**

4. Jei nustatoma, kad turi būti taikomi kitos valstybės nei ta, kurioje asmuo buvo laikinai apdraustas, teisės aktai, arba kad išmokas laikinai **suteikusi** įstaiga **nebuvo** kompetentinga įstaiga, kompetentinga pripažinta įstaiga tokia laikoma **atgaline data, tarsi jokio nesutarimo nebūtų buvę, vėliausiai** nuo tos dienos, kai asmuo buvo laikinai apdraustas, arba nuo pirmojo atitinkamos || išmokos **laikino suteikimo.**

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

5. Jei reikia, kompetentinga įstaiga **išsprendžia** atitinkamo asmens finansinės padėties klausimus, **susijusius su įmokomis ir laikinai mokėtomis pinigėmis išmokomis, prireikus** laikydamasi **įgyvendinimo reglamento 71–81** straipsniuose nustatytos tvarkos.

Laikiniai pagal 2 dalies nuostatas suteiktas išmokas natūra kompetentinga įstaiga kompensuoja pagal įgyvendinimo reglamento IV antraštinės dalies nuostatas.

7 straipsnis

Pareiga skirti laikinas išmokas

1. **Išskyrus atvejus, kai įgyvendinimo reglamente numatyta kitaip, jei asmuo turi teisę gauti išmoką ar turi mokėti įmoką pagal pagrindinio reglamento nuostatas, bet kompetentinga įstaiga neturi visos informacijos apie padėtį kitoje valstybėje narėje, kurios reikia norint atlikti tos išmokos arba įmokos galutinį apskaičiavimą, ta įstaiga suteikia šią išmoką suinteresuotojo asmens prašymu arba laikinai apskaičiuoja šią įmoką, jei taip apskaičiuoti įmanoma remiantis įstaigos turima informacija.**

2. Kai tik suinteresuotoji įstaiga gauna visus reikiamus dokumentus, ji turi iš naujo apskaičiuoti atitinkamos išmokos arba įmokos dydį.

III skyrius

Kitos pagrindinio reglamento || bendrosios įgyvendinimo nuostatos

8 straipsnis

Dviejų arba daugiau valstybių narių administraciniai susitarimai

1. Šio reglamento nuostatos keičia susitarimų dėl pagrindinio reglamento 8 straipsnio 1 dalyje minimų konvencijų taikymo nuostatas, išskyrus susitarimų dėl pagrindinio reglamento II priede nurodytų konvencijų nuostatas, jei šių susitarimų nuostatos įrašytos įgyvendinimo reglamento I priede.

2. Prireikus valstybės narės gali tarpusavyje susitarti dėl pagrindinio reglamento 8 straipsnio 2 dalyje nurodytų konvencijų taikymo, jei tokie susitarimai **neturi neigiamos įtakos suinteresuotųjų asmenų teisėms ir pareigoms ir yra įtraukti į įgyvendinimo reglamento I priedą.**

9 straipsnis

Kitos įstaigų atliekamos procedūros

1. Dvi ar kelios valstybės narės arba jų kompetentingos valdžios institucijos **█** gali susitarti laikytis kitų procedūrų nei tos, kurios numatytos **įgyvendinimo reglamente**, jei šios procedūros **neturi neigiamos įtakos suinteresuotųjų asmenų teisėms ir pareigoms.**

2. Apie šiuo tikslu sudarytus susitarimus pranešama Administracinei komisijai, ir jie išvardyti šio reglamento I priede.

10 straipsnis

Išmokų sutapimo vengimas

Kai išmokos, mokamos pagal dviejų ar daugiau valstybių narių teisės aktus, yra visų šių valstybių sumažinamos, sustabdomos ar nutraukiamos, sumos, kurios nebus išmokėtos griežtai taikant atitinkamų valstybių narių teisės aktų nuostatas dėl išmokų sumažinimo, sustabdymo ar nutraukimo, padalinamos iš išmokų, kurioms taikomas sumažinimas, sustabdymas ar nutraukimas, skaičiaus.

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

11 straipsnis

Gyvenamosios vietos nustatymo kriterijai

1. **Jei dviejų arba daugiau valstybių narių įstaigos nesutaria dėl asmens, kuriam taikomas pagrindinis reglamentas, gyvenamosios vietos nustatymo, šios įstaigos bendru sutarimu nustato suinteresuotojo asmens veiklos centrą remdamosi visos turimos ir svarbios informacijos bendru įvertinimu; šie veiksniai gali apimti atitinkamai:**

a) buvimo **atitinkamų valstybių narių teritorijoje** trukmę ir nenutrūkstumą;

b) **asmenines aplinkybes, įskaitant:**

i) **bet kokios vykdomos veiklos pobūdį ir konkrečias savybes, visų pirma vietą, kurioje veikla paprastai vykdoma, veiklos pastovų pobūdį arba darbo sutarties trukmę;**

ii) **jo/jos** šeimyninę padėtį ir šeimyninius ryšius;

iii) **bet kokios neapmokamos veiklos vykdymą;**

iv) **studentų atveju – jų pajamų šaltinį;**

v) **jo/jos būsto sąlygas, visų pirma būsto nuolatinį pobūdį;**

vi) valstybę narę, kurioje asmuo **laikomas gyvenančiu mokesčių tikslais.**

2. **Jei, taikydamos įvairius 11 kriterijus, pagrįstus 1 dalyje išdėstytais atitinkamais faktais, atitinkamos įstaigos nesusitaria, nustatant asmens faktinę gyvenamąją vietą lemiamu veiksniu laikomi asmens ketinimai, apie kuriuos galima spręsti iš tokių faktų ir aplinkybių, ypač priežastys, dėl kurių asmuo persikraustė.**

12 straipsnis

Laikotarpių sumavimas

1. **Taikydama pagrindinio reglamento 6 straipsnį, kompetentinga įstaiga susisiečia su valstybių narių, kurių teisės aktai buvo taikomi suinteresuotajam asmeniui, įstaigomis, kad nustatytų visus pagal šiuos teisės aktus įgytus laikotarpius.**

2. **11 Draudimo, darbo pagal sutartį, savarankiško darbo arba gyvenimo laikotarpiai, įgyti pagal valstybės narės teisės aktus, pridedami prie šių laikotarpių, įgytų pagal bet kurios kitos valstybės narės teisės aktus, kiek tai būtina taikant pagrindinio reglamento 6 straipsnį, jei šie laikotarpiai nesutampa.**

3. Jeigu privalomo draudimo ar gyvenimo laikotarpiai, įgyti pagal vienos valstybės narės teisės aktus, 11 sutampa su savanoriško ar pasirinkto nuolatinio draudimo laikotarpiais, įgytais pagal kitos valstybės narės teisės aktus, sumuojami tik privalomojo draudimo laikotarpiai 11.

4. Jeigu draudimo ar gyvenimo laikotarpiai, kitokie nei pagal vienos valstybės narės teisės aktus įgyti laikotarpiai, sutampa su lygiaverčiais laikotarpiais, įgytais pagal kitos valstybės narės teisės aktus, sumuojami tik kitokie nei lygiaverčiai laikotarpiai.

5. Tik ta valstybė narė, kurios teisės aktai apdraustajam buvo paskutinį kartą prieš aptariamąjį laikotarpį privalomai taikomi, susumuoja visus lygiaverčius laikotarpius, įgytus pagal dviejų arba daugiau valstybių narių teisės aktus. Tuo atveju, jei apdraustajam iki aptariamojo laikotarpio nebuvo privalomai taikomi nė vienos valstybės narės teisės aktai, jį įskaičiuoja valstybės narės, kurios teisės aktai apdraustajam buvo privalomai taikomi pirmą kartą po aptariamojo laikotarpio, įstaiga.

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

6. Kai neįmanoma tiksliai nustatyti, kuriuo metu pagal vienos valstybės narės teisės aktus buvo įgyti atskiri draudimo arba gyvenimo laikotarpiai, laikoma, kad tokie laikotarpiai nesutampa su draudimo ar gyvenimo laikotarpiais, įgytais pagal kitos valstybės narės teisės aktus, **jei** tai naudinga **suinteresuotam asmeniui** ir į juos **pagrįstai galima atsižvelgti**.

7. **Jei draudimo arba gyvenimo laikotarpiai pagal šį straipsnį neįskaitomi, nes pirmenybė teikiama kitiems laikotarpiams, neatitinkantiems reikalavimų atitinkamai išmokai gauti, neįskaitomi laikotarpiai nepraranda nacionalinės teisės aktuose numatyto poveikio, susijusio su teisės į išmokas įgijimu, išsaugojimu ar atgavimu.**

13 straipsnis

Draudimo laikotarpių konvertavimo taisyklės

Jeigu draudimo laikotarpiai, įgyti pagal vienos valstybės narės teisės aktus, išreiškiami kitokiais mato vienetais, negu tie, kurie buvo naudojami pagal kitos valstybės narės teisės aktus, sumuojant konvertavimas atliekamas pagal šias taisykles:

- a) viena diena lygi aštuoniomis valandoms, ir atvirkščiai;
- b) penkios dienos lygios savaitei, ir atvirkščiai;
- c) 22 dienos lygios vienam mėnesiui, ir atvirkščiai;
- d) trys mėnesiai, 13 savaitių arba 66 dienos lygios vienam ketvirčiui, ir atvirkščiai;
- e) prireikus savaitės perskaičiuojamos į mėnesius, ir atvirkščiai, savaitės ir mėnesiai perskaičiuojami į dienas;
- f) taikant punktus nuo a iki e, susumavus visus draudimo laikotarpius, įgytus per vienerius kalendorinius metus, bendra suma neturi būti didesnė kaip 264 dienos arba 52 savaitės, arba 12 mėnesių, ar keturi ketvirčiai.

Jeigu draudimo laikotarpiai, įgyti pagal kurios nors valstybės narės teisės aktus, išreiškiami mėnesiais, tai pagal pirmoje pastraipoje išdėstytas konvertavimo taisykles nustatytos dienos, sudarančios tik dalį mėnesio, laikomos ištisu mėnesiu.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

TAIKYTINŲ TEISĖS AKTŲ NUSTATYMAS

14 straipsnis

Pagrindinio reglamento 12 ir 13 straipsnių patikslinimai

1. **Taikant pagrindinio reglamento 12 straipsnio 1 dalį, „asmuo, kuris dirba pagal darbo sutartį valstybėje narėje darbdavio vardu ... , ir kurį tas darbdavys išsiunčia į kitą valstybę narę“ yra asmuo, įdarbintas su tikslu jį išsiųsti, jei suinteresuotajam asmeniui, prieš pat jo darbo pagal sutartį pradžią, jau taikomi valstybės narės, kurioje yra įsisteigusi jį įdarbinanti įmonė, teisės aktai.**

2. **Taikant pagrindinio reglamento 12 straipsnio 1 dalį, žodžiai „kuris ten paprastai verčiasi savo veikla“ reiškia įmonę, kuri įsisteigimo valstybėje narėje paprastai vykdo didelę veiklos dalį, išskyrus vien tik vidinę valdymo veiklą. Tai nustatoma atsižvelgiant į visus kriterijus, apibūdinančius atitinkamos įmonės vykdomą veiklą; atitinkami kriterijai turi atitikti kiekvienos įmonės konkrečias savybes ir tikrąjį vykdomos veiklos pobūdį.**

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

3. Taikant pagrindinio reglamento 12 straipsnio 2 dalį, žodžiai „paprastai savarankiškai dirbančiam asmeniui“ reiškia asmenį, kuris paprastai vykdo didelę veiklos dalį valstybės narės, kurioje jis yra įsisteigęs, teritorijoje. Visų pirma, tas asmuo turi kurį laiką jau vykdyti savo veiklą iki dienos, kurią jis nori pasinaudoti to straipsnio nuostatomis, ir bet koku laikinos veiklos kitoje valstybėje narėje laikotarpiu turi valstybėje narėje, kurioje jis yra įsisteigęs, išlaikyti jo veiklai vykdyti reikiamas priemones, kad galėtų sugrįžęs ją tęsti.

4. Taikant pagrindinio reglamento 12 straipsnio 2 dalį, kriterijus, kuriuo vadovaujantis nustatoma, ar darbas, kurio dirbti savarankiškai dirbantis asmuo vyksta į kitą valstybę narę yra „panašus“ į įprastą savarankiškai dirbamą darbą, yra realus darbo pobūdis, o ne tai, kokio pobūdžio pagal darbo sutartį arba savarankiškai dirbamu darbu šis darbas gali būti laikomas kitoje valstybėje narėje.

5. Taikant pagrindinio reglamento 13 straipsnio 1 dalį, asmuo, kuris „paprastai dirba pagal darbo sutartį dviejose ar daugiau valstybių narių“ visų pirma reiškia asmenį, kuris:

- a) kuris, nenutraukdamas veiklos vienoje valstybėje narėje, tuo pačiu metu vykdo kitą atskirą veiklą vienoje ar daugiau valstybių narių, neatsižvelgiant į šios antrosios veiklos trukmę ir pobūdį;
- b) kuris nuolat pakaitomis vykdo kelių rūšių veiklą, išskyrus labai nedidelės apimties veiklą, dviejose ar daugiau valstybių narių, neatsižvelgiant į veiklos rūšies keitimo dažnumą ir reguliarumą ar nereguliarumą.

6. Taikant pagrindinio reglamento 13 straipsnio 2 dalį, asmuo, kuris „paprastai savarankiškai dirba dviejose ar daugiau valstybių narių“ reiškia visų pirma asmenį, kuris, savarankiškai dirbdamas, tuo pačiu metu arba pakaitomis vykdo vienos arba daugiau atskirų rūšių savarankišką veiklą dviejose ar daugiau valstybių narių, neatsižvelgiant į šios savarankiškos veiklos pobūdį.

7. Siekiant nustatyti, kuriais atvejais veiklai taikomos 5 ir 6 dalys, o kuriais – pagrindinio reglamento 12 straipsnio 1 ir 2 dalys, lemiamas veiksnys yra veiklos vienoje ar daugiau kitų valstybių narių trukmė (ar gali būti laikoma, kad veikla yra nuolatinio pobūdžio, ar jos pobūdis labiau vienkartinis ir laikinas), atsižvelgiant į bendrą visų atitinkamų veiksmų įvertinimą, pagal sutartį dirbančio asmens atveju įskaitant visų pirma darbo sutartyje apibrėžtą darbo vietą.

8. Taikant pagrindinio reglamento 13 straipsnio 1 ir 2 dalis, „didelė laiko dalis dirbant pagal darbo sutartį arba savarankiškai“ vienoje valstybėje narėje reiškia, kad ten vykdoma kiekybiškai didelė visos pagal darbo sutartį arba savarankiškai dirbančio asmens veiklos dalis, bet nebūtinai tai turi būti pagrindinė jo darbo dalis.

Nustatant, ar didelė veiklos dalis vykdoma vienoje valstybėje narėje, atsižvelgiama į šiuos orientacinius kriterijus:

- a) darbo pagal sutartį atveju – darbo laikas ir (arba) atlyginimas; ir
- b) savarankiško darbo atveju – apyvarta, darbo laikas, suteiktų paslaugų skaičius ir (arba) pajamos.

Atliekant bendrą vertinimą, atitikimas mažiau kaip 25 % pirmiau nurodytų kriterijų yra rodiklis, kad atitinkamoje valstybėje narėje nevykdoma didelė veiklos dalis.

9. Taikant pagrindinio reglamento 13 straipsnio 2 dalies b punktą, savarankiškai dirbančio asmens „veiklos centras“ yra nustatomas atsižvelgiant į jo darbinės veiklos visumą, ypač vietą, kurioje įsisteigusi nuolatinė jo darbinės veiklos būstinė, jo darbo pobūdį arba trukmę, valstybę narę, kurioje suinteresuotasis asmuo moka visų savo pajamų, kad ir koks būtų jų šaltinis, mokesčius, bei į asmens pageidavimą, apie kurį galima spręsti iš įvairių aplinkybių.

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

10. Nustatydamos taikytinus teisės aktus pagal 8 ir 9 dalis, atitinkamos įstaigos atsižvelgia į numanomą būsimą padėtį per artimiausius 12 kalendorinių mėnesių.

11. Tuo atveju, kai asmuo dirba pagal darbo sutartį dviejose arba daugiau valstybių narių darbdavio, įsisteigusio už Europos Sąjungos ribų, vardu, ir kai tas asmuo gyvena vienoje iš valstybių narių, tačiau joje nevykdo veiklos pagrindinės dalies, jam taikomi valstybės narės, kurioje jis gyvena, teisės aktai.

I

15 straipsnis

Pagrindinio reglamento 11 straipsnio 3 dalies b punkto ir d punkto, 11 straipsnio 4 dalies ir 12 straipsnio taikymo tvarka (dėl informacijos teikimo suinteresuotosioms įstaigoms)

1. Išskyrus atvejus, kai įgyvendinimo reglamento 16 straipsnyje numatyta kitaip, kai asmuo vykdo veiklą valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė pagal pagrindinio reglamento II antraštinę dalį, darbdavys arba, kai asmuo dirba ne pagal darbo sutartį, suinteresuotasis asmuo informuoja apie tai valstybės narės, kurios teisės aktai taikomi, kompetentingą įstaigą, jei įmanoma, iš anksto. Ši įstaiga nedelsdama sudaro galimybę valstybės narės, kurioje vykdoma veikla, kompetentingos valdžios institucijos paskirtai įstaigai gauti informaciją apie teisės aktus, taikomus suinteresuotajam asmeniui pagal pagrindinio reglamento 11 straipsnio 3 dalies b punktą arba 12 straipsnį.

2. 1 dalies nuostatos mutatis mutandis taikomos asmenims, kuriems taikomas pagrindinio reglamento 11 straipsnio 3 dalies d punktas.

3. Darbdavys, kuris tokiu laikomas pagal pagrindinio reglamento 11 straipsnio 4 dalį, turintis darbuotoją, dirbantį laive, plaukiojančiame su kitos valstybės narės vėliava, jei įmanoma, iš anksto informuoja valstybės narės, kurios teisės aktai taikomi, kompetentingą įstaigą. Ši įstaiga nedelsdama sudaro galimybę valstybės narės, su kurios vėliava plaukiojančiame laive darbuotojas turi atlikti savo darbą, kompetentingos valdžios institucijos paskirtai įstaigai gauti informaciją apie teisės aktus, taikomus suinteresuotajam asmeniui pagal pagrindinio reglamento 11 straipsnio 4 dalį.

I

16 straipsnis

Pagrindinio reglamento 13 straipsnio taikymo tvarka

1. Dviejose ar daugiau valstybių narių dirbantis asmuo apie tai praneša gyvenamosios vietos valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos paskirtai įstaigai. Ši įstaiga perduoda šią informaciją visų valstybių narių, kuriose dirba minėtasis asmuo, paskirtoms įstaigoms.

2. **Gyvenamosios vietos valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos paskirtos įstaigos nedelsdamos nustato, kokie teisės aktai taikomi suinteresuotajam asmeniui, atsižvelgdamos į pagrindinio reglamento 13 straipsnio nuostatas ir į įgyvendinimo reglamento 14 straipsnio nuostatas. Šis nustatymas yra laikinas. Ta įstaiga informuoja apie tai visų valstybių narių, kuriose vykdoma veikla, kompetentingų valdžios institucijų paskirtas įstaigas.**

3. 2 dalyje numatytas laikinas taikomų teisės aktų nustatymas tampa galutiniu per du mėnesius nuo tada, kai valstybės narės, kurioje vykdoma veikla, paskirta įstaiga informuojama apie laikiną nustatymą, išskyrus atvejus, kai teisės aktai jau yra galutinai nustatyti remiantis 4 dalimi, arba bent viena iš atitinkamų įstaigų iki šio dviejų mėnesių laikotarpio pabaigos informuoja gyvenamosios vietos valstybės kompetentingos valdžios institucijos paskirtą įstaigą apie tai, kad ji dar negali sutikti su nustatymu arba kad laikosi kitos nuomonės šiuo klausimu.

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

4. Jei nustatant taikomus teisės aktus kyla abejonų ir dėl to dviejų ar daugiau valstybių narių įstaigos arba valdžios institucijos turi palaikyti ryšius, vienos ar daugiau atitinkamų valstybių narių kompetentingų valdžios institucijų paskirtų įstaigų prašymu arba pačių kompetentingų valdžios institucijų prašymu suinteresuotajam asmeniui taikomi teisės aktai nustatomi bendru sutarimu, atsižvelgiant į pagrindinio reglamento 13 straipsnio nuostatas ir įgyvendinimo reglamento 14 straipsnio atitinkamas nuostatas.

Jei suinteresuotos įstaigos arba kompetentingos valdžios institucijos nesutaria, šie organai siekia susitarti laikydamosi pirmiau išdėstytų sąlygų ir taikomos įgyvendinimo reglamento 6 straipsnio nuostatos.

5. Valstybės narės, kurios teisės aktai nustatyti laikinai arba galutinai taikomais, kompetentinga įstaiga nedelsdama informuoja suinteresuotąjį asmenį.

6. Jei suinteresuotasis asmuo nepateikia 1 dalyje nurodytos informacijos, šio straipsnio nuostatos taikomos to asmens gyvenamosios vietos valstybės kompetentingos valdžios institucijos paskirtos įstaigos iniciatyva, kai tik ji sužino apie to asmens padėtį; tai gali įvykti tarpininkaujant kitai suinteresuotajai įstaigai.

17 straipsnis

Pagrindinio reglamento 15 straipsnio taikymo tvarka

Pagalbinis darbuotojas naudojasi pagrindinio reglamento 15 straipsnyje numatyta pasirinkimo teise tuo metu, kai sudaroma darbo sutartis. Turinti teisę sudaryti šią sutartį valdžios institucija informuoja valstybės narės, kurios teisės aktus pasirenko pagalbinis darbuotojas, paskirtą įstaigą.

18 straipsnis

Pagrindinio reglamento 16 straipsnio 1 dalies taikymo tvarka

Darbdavio arba suinteresuotojo asmens prašymai dėl pagrindinio reglamento 11–15 straipsnių netaikymo pateikiami, jei įmanoma iš anksto, valstybės narės, kurios teisės aktus suinteresuotasis asmuo prašo taikyti, kompetentingai valdžios institucijai arba šios institucijos paskirtai įstaigai.

19 straipsnis

Informacijos teikimas suinteresuotiesiems asmenims ir darbdaviams

1. Valstybės narės, kurios teisės aktai **tampa** taikytini pagal pagrindinio reglamento II antraštinę dalį, kompetentinga įstaiga praneša suinteresuotajam asmeniui ir, tam tikrais atvejais, jo darbdaviui (-iams) apie pagal šiuos teisės aktus jam (jiems) tenkančias pareigas. Ji teikia jiems pagal šiuos teisės aktus privalomiems formalumams atlikti reikiamą pagalbą.

2. Valstybės narės, kurios teisės aktai yra taikytini pagal pagrindinio reglamento II antraštinės dalies nuostatą, kompetentinga įstaiga **išduoda suinteresuotam asmeniui pažymėjimą pagal taikomą teisės aktą** ir, jei reikia, nurodo, iki kada ir kokiomis sąlygomis jie taikytini. **Pažymėjime nurodomas darbdavio nustatytas darbo užmokestis.**

20 straipsnis

Įstaigų bendradarbiavimas

1. **Atitinkamos** įstaigos perduoda valstybės narės, kurios teisės aktai yra taikytini asmeniui pagal pagrindinio reglamento II antraštinės dalies nuostatas, kompetentingai įstaigai informaciją, būtiną nustatant dieną, kurią pradedami taikyti šie teisės aktai, ir įmokas, kurias šis asmuo ir jo darbdavys (-iai) turi mokėti pagal šiuos teisės aktus.

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

2. Valstybės narės, kurios teisės aktai tampa taikytiniais asmeniui, kompetentinga įstaiga praneša valstybės narės, kurios teisės aktai asmeniui buvo taikomi pastaruoju metu, įstaigai, nuo kurios dienos pradėdami taikyti jos teisės aktai.

21 straipsnis

Darbdavio pareigos

1. 1. Darbdavys, **kurio registruota buveinė ar veiklos vieta yra už kompetentingos valstybės narės ribų**, privalo atlikti pareigas, numatytas šiam darbuotojui taikytinuose teisės aktuose, ypač pareigą mokėti šiuose teisės aktuose numatytas įmokas, **tarsi jo registruota buveinė arba veiklos vieta būtų kompetentingoje valstybėje narėje**.

2. Darbdavys, kuris neturi **veiklos vietos** valstybėje narėje, kurios teisės aktai yra taikytini, ir pagal darbo sutartį dirbantis darbuotojas gali susitarti, kad pastarasis savo darbdavio vardu atliks jo pareigą mokėti įmokas, **tačiau tai neturi įtakos susijusioms darbdavio pareigoms**. Darbdavys ■ tokį susitarimą **siunčia** šios valstybės narės kompetentingai įstaigai.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

SPECIALIOS NUOSTATOS, SUSIJUSIOS SU ĮVAIRIOMIS IŠMOKŲ KATEGORIJOMIS

I skyrius

Ligos, motinystės ir lygiavertės tėvystės išmokos

22 straipsnis

Bendrosios taikymo nuostatos

1. **Kai išmokos gaunamos valstybėje narėje, kuri nėra kompetentingos įstaigos valstybė narė, kompetentingos** institucijos **arba įstaigos užtikrina**, kad **apdraustieji galėtų gauti būtiną informaciją** apie **išmokų natūra suteikimo** tvarką ir sąlygas.

2. **Igyvendinimo reglamento 25 ir 26 straipsniai** neturi įtakos taikant valstybės narės nacionalines nuostatas, 1 dalyje aprašytomis aplinkybėmis leidžiančias geresnį su išmokomis natūra susijusių išlaidų apmokėjimą negu tas, kuriam sudarytos sąlygos **pagrindiniu reglamentu**.

3. Dvi ar daugiau valstybių narių arba jų kompetentingos valdžios institucijos gali susitarti tarpusavyje dėl kitos **igyvendinimo reglamento 25, 26 ir 27 straipsnių taikymo tvarkos ir procedūrų**. Tačiau dėl šiuo tikslu sudarytų susitarimų suinteresuotųjų asmenų išmokų natūra apmokėjimo sąlygos neturėtų būti blogesnės negu tos, kurios būtų sudarytos taikant šį reglamentą, o apmokamos sumos mažesnės negu tos, kurios būtų mokamos taikant šį reglamentą. Apie šiuos susitarimus pranešama Administracinei komisijai.

4. **Nepaisant pagrindinio reglamento 5 straipsnio a punkto, valstybė narė gali tapti atsakinga už išmokų išlaidas pagal pagrindinio reglamento 22 straipsnį tik tais atvejais, kai apdraustasis pateikė prašymą pensijai gauti pagal tos valstybės narės teisės aktus arba pagal pagrindinio reglamento 23–30 straipsnius, jeigu jis gauna pensiją pagal tos valstybės narės teisės aktus**.

23 straipsnis

Sistema, taikytina tuo atveju, kai gyvenamojoje arba buvimo valstybėje narėje yra kelios sistemos

Jei gyvenamosios arba buvimo vietos teisės aktuose yra kelios ligos, motinystės arba tėvystės draudimo sistemos, remiantis **pagrindinio reglamento 17 straipsniu, 19 straipsnio 1 dalimi ir 20, 22, 24, 26 ir 27 straipsniais**, yra taikomos teisės aktų, susijusių su bendrąja sistema pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims, nuostatos.

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

24 straipsnis

Gyvenimas valstybėje narėje, kitoje nei kompetentinga valstybė narė

1. Taikant *pagrindinio reglamento* 17 straipsnį, apdraustasis arba jo šeimos nariai privalo užsiregistruoti gyvenamosios vietos įstaigoje ir perduoti jai dokumentą, įrodantį jų teisę gauti iš kompetentingos valstybės narės išmokas natūra.

Šį dokumentą, jei reikia, remdamasi darbdavio pateikta informacija, išduoda kompetentinga įstaiga. Jei apdraustasis arba jo šeimos nariai nepateikia minėto dokumento, gyvenamosios vietos įstaiga kreipiasi į kompetentingą įstaigą prašydama suteikti reikiamą informaciją.

2. **1 dalyje nurodytas dokumentas galioja, kol kompetentinga įstaiga informuoja gyvenamosios vietos įstaigą apie jo panaikinimą.**

Gyvenamosios vietos įstaiga praneša kompetentingai įstaigai apie kiekvieną pagal 1 dalį atliktą registraciją **ir apie šios registracijos pakeitimus ar jos panaikinimą.**

3. Šis straipsnis taikomas mutatis mutandis *pagrindinio reglamento* 22, 24, 25 ir 26 straipsniuose minimiems asmenims.

25 straipsnis

Buvimas valstybėje narėje, kitoje nei kompetentinga valstybė narė

A) Procedūra ir teisės apimtis

1. Taikant *pagrindinio reglamento* 19 straipsnį, **buvimo vietos valstybės narės sveikatos priežiūros paslaugų teikėjui** apdraustasis **pateikia kompetentingos įstaigos išduotą dokumentą, patvirtinantį jo teises į išmokas natūra. Jeigu apdraustasis neturi minėto dokumento, buvimo vietos įstaiga gavusi prašymą arba priverkusi kreipiasi į kompetentingą įstaigą prašydama išduoti reikalingą dokumentą.**

|

2. **Dokumentu patvirtinama, kad pagal pagrindinio reglamento 19 straipsnyje nustatytas sąlygas apdraustasis turi teisę gauti išmokas natūra tomis pačiomis sąlygomis, kurios taikomos asmenims, apdraustiems pagal buvimo vietos valstybės narės teisės aktus.**

|

3. **Pagrindinio reglamento** 19 straipsnio 1 dalyje **nurodytos** išmokos natūra yra išmokos natūra, **mokamos buvimo vietos valstybėje narėje pagal tos valstybės narės teisės aktus, kurias būtina mokėti dėl sveikatos priežasčių** siekiant **užtikrinti**, kad apdraustasis, **norėdamas gauti būtiną gydymą**, nebūtų priverstas grįžti anksčiau nei buvo numatęs **į kompetentingą valstybę narę.**

|

B) Išmokų natūra mokėjimo arba kompensavimo tvarka ir procedūros.

4. **Jeigu** apdraustasis **faktiškai** apmokėjo visas **išmokų natūra, sumokėtų** pagal *pagrindinio reglamento* 19 straipsnį, **išlaidas arba jų dalį ir jeigu** buvimo vietos **įstaigos taikomuose teisės aktuose numatyta** **galimybė** kompensuoti tas išlaidas **apdraustajam, jis gali pateikti buvimo vietos įstaigai prašymą kompensuoti išlaidas. Tokiu atveju ši įstaiga tiesiogiai tam asmeniui kompensuoja tas išmokas atitinkančią išlaidų sumą, neviršydama savo teisės aktuose nustatytų tarifų ir laikydama kompensavimo tarifų nustatymo sąlygų...**

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

5. Jeigu nebuvo tiesiogiai paprašyta buvimo vietos įstaigos kompensuoti šias išlaidas, patirtas išlaidas atitinkamam asmeniui kompensuoja kompetentinga įstaiga, **atsižvelgdama į** buvimo vietos įstaigos administruojamus kompensavimo tarifus **arba į sumas, kurias būtų reikėję kompensuoti buvimo vietos institucijai, jei atitinkamu atveju būtų buvęs taikomas įgyvendinimo reglamento 61 straipsnis.**

Buvimo vietos įstaiga kompetentingos įstaigos prašymu privalo pateikti reikiamą informaciją apie šiuos tarifus **arba sumas.**

6. **Nukrypstant** nuo 5 dalies, kompetentinga įstaiga gali kompensuoti **patirtas** išlaidas, **neviršydama savo teisės aktuose nustatytų ribų ir tarifų, jeigu** apdraustasis sutiko, kad jam būtų taikoma ši nuostata **█**.

7. **Bet kuriuo atveju apdraustajam mokama kompensacija neviršija faktiškai jo patirtų išlaidų sumos.**

8. Jeigu išlaidos didelės, kompetentinga įstaiga apdraustajam gali išmokėti tinkamą avansą, kai tik asmuo pateikia jai prašymą dėl kompensacijos.

C) Šeimos nariai.

9. **1–8 dalys taikomos mutatis mutandis apdraustojo šeimos nariams.**

26 straipsnis

Planinis gydymas

A) Leidimų išdavimas

1. **Taikant pagrindinio reglamento 20 straipsnio 1 dalį, apdraustasis buvimo vietos įstaigai pateikia kompetentingos įstaigos išduotą dokumentą. Šiame straipsnyje kompetentinga įstaiga – įstaiga, kuri padengia planinio gydymo išlaidas; pagrindinio reglamento 20 straipsnio 4 dalyje ir 27 straipsnio 5 dalyje nurodytais atvejais, kai gyvenamosios vietos valstybėje narėje mokamos išmokos natūra yra kompensuojamos fiksuotais dydžiais, gyvenamosios vietos įstaiga yra kompetentinga įstaiga.**

2. **Jei apdraustasis negyvena kompetentingoje valstybėje narėje, jis dėl leidimo kreipiasi į gyvenamosios vietos įstaigą, kuri gautą prašymą nedelsdama persiunčia kompetentingai įstaigai.**

Šiuo atveju gyvenamosios vietos įstaiga patvirtina, ar gyvenamosios vietos valstybė narė atitinka pagrindinio reglamento 20 straipsnio 2 dalies antrame sakinyje nurodytas sąlygas.

Kompetentinga įstaiga gali atsisakyti suteikti leidimą tik tuo atveju, jeigu pagal gyvenamosios vietos įstaigos vertinimą pagrindinio reglamento 20 straipsnio 2 dalies antro sakinio sąlygos nėra įvykdytos apdraustojo gyvenamosios vietos valstybėje narėje arba jeigu tokį patį gydymą galima suteikti pačioje kompetentingoje valstybėje narėje per medicinos požiūriu pateisinimą laiką atsižvelgiant į atitinkamo asmens dabartinę sveikatos būklę ir prognozę.

Kompetentinga įstaiga informuoja gyvenamosios vietos valstybės narės įstaigą apie savo sprendimą.

Jei per penkiolika „kalendorinių dienų“ nuo išsiuntimo dienos negaunama atsakymo, yra laikoma, kad kompetentinga įstaiga davė leidimą.

█

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

3. *Jei apdraustajam, kuris negyvena kompetentingoje valstybėje narėje, reikia skubaus gyvybiškai būtino gydymo, pagal pagrindinio reglamento 20 straipsnio 2 dalies antrą sakinį negalima atsisakyti suteikti leidimo.* Tokiu atveju gyvenamosios vietos įstaiga kompetentingos įstaigos vardu išduoda ■ leidimą; gyvenamosios valstybės narės įstaiga apie tai nedelsdama praneša kompetentingai įstaigai.

Kompetentinga įstaiga privalo pripažinti leidimą išdavusios gyvenamosios vietos įstaigos paskirtų gydytojų diagnozę ir jų siūlomas gydymo priemones ir sutikti su jų tvirtinimu, kad šis gydymas yra **skubus ir gyvybiškai būtinas**.

4. *Vykstant leidimo suteikimo procedūrai, kompetentinga įstaiga pasilieka teisę bet kuriuo metu surengti apdraustojo sveikatos patikrinimą, kurį atliktų jos pasirinktas gydytojas buvimo vietos ar gyvenamosios vietos valstybėje narėje.*

5. *Buvimo vietos įstaiga, nepažeisdama sprendimo dėl leidimo suteikimo, praneša kompetentingai įstaigai, ar medicininio požiūriu reikia papildyti galiojančiame leidime numatytą gydymą.*

B) *Apdraustojo patirtų išmokų natūra išlaidų apmokėjimas ■.*

6. *Nepažeidžiant 7 dalies, įgyvendinimo reglamento 25 straipsnio 5 ir 6 dalys taikomos mutatis mutandis.*

7. *Jei apdraustasis pats padengė visas arba dalį medicininio gydymo, kuriam buvo suteiktas leidimas, išlaidų ir jei suma, kurią kompetentinga įstaiga privalo kompensuoti buvimo vietos įstaigai arba apdraustajam pagal 6 dalį (faktinės išlaidos), yra mažesnė už išlaidas, kurias būtų reikėję sumokėti už tą patį gydymą kompetentingoje valstybėje narėje (hipotetinės išlaidos), kompetentinga įstaiga apdraustojo prašymu kompensuoja jo patirtas gydymo išlaidas neviršydama hipotetinių ir faktinių išlaidų skirtumo. Tačiau kompensuojama suma negali viršyti faktiškai apdraustojo patirtų išlaidų sumos, ir gali būti atsižvelgta į sumą, kurią apdraustasis būtų turėjęs sumokėti, jei gydymas būtų suteiktas kompetentingoje valstybėje narėje.*

C) *Kelionės ir pragyvenimo išlaidų apmokėjimas planinio gydymo atveju.*

8. *Tais atvejais, kai kompetentingos įstaigos nacionalinės teisės aktuose numatyta kompensuoti kelionės ir pragyvenimo išlaidas, neatsiejamas nuo apdraustojo gydymo, ta kompetentinga įstaiga tais atvejais, kai suteiktas leidimas gydymui kitoje valstybėje narėje, apmoka atitinkamo asmens ir prireikus lydinčiojo asmens kelionės ir pragyvenimo išlaidas. Tuo atveju, kai apdraustas asmuo yra neįgalusis, turi būti laikoma, kad lydinčiojo asmens kelionė ir pragyvenimas būtini.*

D) *Šeimos nariai*

9. *1–8 dalių nuostatos taikomos mutatis mutandis apdraustojo šeimos nariams.*

27 straipsnis

Išmokos pinigais netekus darbingumo, kai būnama arba gyvenama valstybėje narėje, kitoje nei kompetentinga valstybė

A) *Procedūra, kurios turi laikytis apdraustasis*

1. *Jeigu kompetentingos valstybės narės teisės aktuose numatyta, kad apdraustasis privalo pateikti pažymėjimą, kad gautų teisę į išmokas pinigais dėl nedarbingumo pagal pagrindinio reglamento 21 straipsnio 1 dalį, apdraustasis paprašo jo sveikatos būklę ir numatomo nedarbingumo trukmę nustatiusio gyvenamosios vietos valstybės narės gydytojo asmens nedarbingumą patvirtinančio dokumento.*

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

2. Apdraustasis **per kompetentingos valstybės narės teisės aktais nustatytą laikotarpį nusiunčia pažymėjimą** kompetentingai įstaigai ■.

3. **Jeigu gyvenamosios vietos valstybės narės gydančys gydytojai neišduoda nedarbingumo pažymėjimų, kurių gali būti reikalaujama pagal kompetentingos valstybės narės teisės aktus, atitinkamas asmuo kreipiasi tiesiogiai į gyvenamosios vietos įstaigą. Įstaiga nedelsdama pasirūpina, kad nedarbingumas būtų įvertintas mediciniškai, ir išduoda 1 dalyje nurodytą pažymėjimą. Šis pažymėjimas nedelsiant nusiunčiamas kompetentingai įstaigai.**

4. 1, 2 ir 3 dalyse nurodyto dokumento perdavimas neatleidžia apdraustojo nuo taikytinuose teisės aktuose numatytų pareigų, ypač nuo pareigų darbdaviui. **Jei reikia, darbdavys ir (arba) kompetentinga institucija gali pakviesti darbuotoją dalyvauti veikloje, skirtoje skatinti jį ir jam padėti grįžti į darbą.**

■

B) Procedūra, kurios turi laikytis gyvenamosios valstybės narės įstaiga

5. Kompetentingai įstaigai prašant arba 3 dalyje aprašytais atvejais gyvenamosios vietos įstaiga, jei reikia, gali atlikti apdraustojo sveikatos patikrinimą, tartum tas asmuo būtų apdraustas toje įstaigoje. Patikrinimą atlikusio gydytojo ataskaitą, kurioje nurodoma numanoma nedarbingumo trukmė, gyvenamosios vietos įstaiga nusiunčia kompetentingai įstaigai per tris darbo dienas po patikrinimo.

■

C) Procedūra, kurios turi laikytis kompetentinga įstaiga

6. **Kompetentinga įstaiga turi teisę surengti apdraustojo sveikatos patikrinimą, kurį atliktų jos pasirinktas gydytojas.**

7. Kompetentinga įstaiga, **nepažeisdama pagrindinio reglamento 21 straipsnio 1 dalies antro sakinio**, moka išmokas pinigais tiesiogiai **atitinkamam** asmeniui ir **prireikus** apie tai praneša gyvenamosios vietos įstaigai. ■

8. Taikant **pagrindinio reglamento 21 straipsnio 1 dalį**, kompetentinga įstaiga **privalo pripažinti** kitoje valstybėje narėje remiantis gydančiojo gydytojo diagnoze išduotą apdraustojo nedarbingumo pažymėjimą, išskyrus piktnaudžiavimo atvejus.

9. Jeigu kompetentinga įstaiga **atsisako skirti išmokas pinigais, apie savo sprendimą ji tuo pačiu metu praneša apdraustajam ir pritreikus** – jo gyvenamosios vietos įstaigai.

D) Procedūra, kurios laikomasi tuo atveju, kai būnama valstybėje narėje, kitoje nei kompetentinga valstybė narė

10. 1–9 dalių nuostatos taikomos mutatis mutandis, apdraustajam būnant valstybėje narėje, kitoje nei kompetentinga valstybė narė.

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

28 straipsnis

Ilgalaikės priežiūros išmokos pinigais būnant arba gyvenant valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė narė

A) Procedūra, kurios turi laikytis apdraustasis.

1. *Siekdamas gauti teisę į ilgalaikės priežiūros išmokas pinigais pagal pagrindinio reglamento 21 straipsnio 1 dalį, apdraustasis kreipiasi į kompetentingą įstaigą. Kompetentinga įstaiga apie tai prirėikus informuoja gyvenamosios vietos įstaigą.*

B) Procedūra, kurios turi laikytis gyvenamosios vietos įstaiga.

2. *Kompetentingos įstaigos prašymu gyvenamosios vietos įstaiga ištiria, ar dėl apdraustojo būklės reikalinga ilgalaikė priežiūra. Kompetentinga įstaiga gyvenamosios vietos įstaigai suteikia visą tokiam tyrimui būtiną informaciją.*

C) Procedūra, kurios turi laikytis kompetentinga įstaiga.

3. *Siekdama tiksliau įvertinti ilgalaikės priežiūros poreikį, kompetentinga įstaiga turi teisę surengti apdraustojo sveikatos patikrinimą, kurį atliktų jos pasirinktas gydytojas ar kitas ekspertas.*

4. *Mutatis mutandis taikoma įgyvendinimo reglamento 27 straipsnio 7 dalis.*

D) Procedūra, kurios laikomasi tuo atveju, kai būnama valstybėje narėje, kitoje nei kompetentinga valstybė narė.

5. *1–4 dalys mutatis mutandis taikomos apdraustajam būnant valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė narė.*

E) Šėimos nariai.

6. *1–5 dalys taikomos mutatis mutandis apdraustojo šėimos nariams.*

29 straipsnis

Pagrindinio reglamento 28 straipsnio taikymas

Jei valstybė narė, kurioje buvęs pasienio darbuotojas dirbo paskutinį darbą, nebėra kompetentinga valstybė narė, o buvęs pasienio darbuotojas ar jo šėimos narys vyksta į ją siekdamas gauti išmokas natūra pagal pagrindinio reglamento 28 straipsnį, jis buvimo vietos įstaigai pateikia kompetentingos įstaigos išduotą dokumentą.

30 straipsnis

Pensininko mokamos įmokos

I

Jeigu asmuo gauna pensiją daugiau nei vienoje valstybėje narėje, iš visų pensijų atskaičiuojamų įmokų dydis jokiomis aplinkybėmis negali būti didesnis už sumą, kurią sumoka asmuo, kompetentingoje valstybėje narėje gaunantis tokią pačią pensiją.

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

31 straipsnis

Pagrindinio reglamento 34 straipsnio taikymas

A) Procedūra, kurios turi laikytis kompetentinga įstaiga.

■

1. **Kompetentinga** įstaiga informuoja **atitinkamą** asmenį apie **pagrindinio reglamento 34 straipsnyje pateikiamą nuostatą dėl išmokų sutapimo vengimo. Taikant tokias taisykles užtikrinama, kad kompetentingoje valstybėje narėje negyvenantis asmuo turėtų teisę gauti bent tokio paties viso dydžio arba vertės išmokas, kokias jis turėtų teisę gauti gyvendamas** toje valstybėje narėje.

2. **Kompetentinga įstaiga taip pat praneša gyvenamosios ar buvimo vietos įstaigai apie ilgalaikės priežiūros išmokų pinigais mokėjimą, kai pagal pastarosios įstaigos taikomus teisės aktus numatoma teikti ilgalaikės priežiūros išmokas natūra, nurodytas pagrindinio reglamento 34 straipsnio 2 dalyje nurodytame sąraše.**

B) Procedūra, kurios turi laikytis gyvenamosios ar buvimo vietos įstaiga.

3. **Gavusi 2 dalyje numatytą informaciją, gyvenamosios ar buvimo vietos įstaiga nedelsdama praneša kompetentingai institucijai apie visas ilgalaikės priežiūros išmokas natūra, skirtas tam pačiam tikslui kaip ir pagal jos taikomus teisės aktus skiriamos išmokos atitinkamam asmeniui, ir apie kompensuojamą dydį.**

4. Jei reikia, Administracinė komisija imasi priemonių šiam straipsniui įgyvendinti.

32 straipsnis

Specialios įgyvendinimo priemonės

1. **II priede nurodytose valstybėse narėse pagrindinio reglamento III antraštinės dalies I skyriaus nuostatos dėl išmokų natūra taikomos** asmenims, kurie turi teisę gauti išmokas natūra tik pagal ■ specialią sistemą, **skirtą** valstybės tarnautojams, **ir tik tiek, kiek ten numatyta. Kitos valstybės narės įstaiga tik dėl šios priežasties netampa atsakinga už šiems asmenims arba jų šeimos nariams išmokėtų išmokų natūra ar pinigais išlaidų padengimą.**

2. Nepaisant 1 dalies nuostatų, pagrindinio reglamento 23 straipsnis taikomas visiems asmenims, gaunantiems pensiją pagal II priede minimą valstybės narės valstybės tarnautojams taikytiną sistemą ir pagal kitos valstybės narės teisės aktus.

3. 1 ir 2 dalies praktinio įgyvendinimo priemonėmis rūpinasi Administracinė komisija.

II skyrius

Išmokos nelaimingo atsitikimo darbe ir profesinės ligos atveju

33 straipsnis

Teisė į išmokas natūra ir pinigais tuo atveju, kai gyvenama arba būnama valstybėje narėje, kitoje nei kompetentinga valstybė narė

Taikant pagrindinio reglamento 36 straipsnio 1 dalį, įgyvendinimo reglamento 24–27 straipsniuose nustatytos procedūros taikomos mutatis mutandis.

■

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

34 straipsnis

Įstaigų bendradarbiavimas, kai nelaimingas atsitikimas darbe įvyksta arba profesinė liga susergama kitoje valstybėje narėje nei kompetentinga valstybė narė

1. Kai nelaimingas atsitikimas darbe įvyksta arba profesinė liga pirmą kartą diagnozuojama valstybės narės, kitos nei kompetentinga valstybė, teritorijoje, nelaimingo atsitikimo darbe ar profesinės ligos nustatymo aktas turi būti sudarytas pagal kompetentingos valstybės teisės aktų nuostatas, nepažeidžiant (kur taikoma) teisinių nuostatų, galiojančių valstybėje narėje, kurios teritorijoje įvyko nelaimingas atsitikimas darbe arba pirmą kartą buvo diagnozuota profesinė liga. Tokiu atveju pastarosios valstybės teisės aktų nuostatos išlieka taikytinos. Šis aktas nusiunčiamas kompetentingai įstaigai, o jo nuorašas nusiunčiamas gyvenamosios vietos ar buvimo vietos įstaigai.

2. Įstaiga valstybės narės, kurios teritorijoje įvyko nelaimingas atsitikimas darbe arba kurioje pirmą kartą buvo diagnozuota profesinė liga, nusiunčia kompetentingai įstaigai toje teritorijoje atliktų sveikatos patikrinimų pažymėjimus ir kitą tinkamą informaciją, kurios gali paprašyti pastaroji įstaiga.

3. Jeigu, nelaimingam atsitikimui įvykus kelionės metu valstybės narės, kitos nei kompetentinga valstybė, teritorijoje, reikia atlikti tyrimą pirmosios valstybės narės teritorijoje, kompetentinga įstaiga šiuo tikslu gali paskirti ekspertą ir apie tai pranešti tos valstybės narės valdžios institucijoms. Valdžios institucijos padeda minėtam ekspertui, pvz., paskirdamos asmenį, padedantį jam susipažinti su oficialiais tarnybiniais pranešimais ir su kitais su nelaimingu atsitikimu susijusiais dokumentais.

4. Baigus gydymą, kompetentingai įstaigai nusiunčiamas išsamus pranešimas ir sveikatos pažymėjimai, kuriuose informuojama apie nelaimingo atsitikimo ar ligos nuolatinius padarinius, o ypač apie nukentėjusiojo būklę ir sustiprėjimą po sužalojimo. Gyvenamosios ar buvimo vietos įstaiga, priklausomai nuo atvejo, moka tinkamą atlyginimą pagal tos įstaigos taikomus tarifus, o išlaidos tenka kompetentingai įstaigai.

5. Kompetentinga įstaiga, gyvenamosios vietos ar buvimo vietos įstaigai, priklausomai nuo atvejo, paprašius, praneša jai apie sprendimą, kuriuo nustatoma išgijimo arba sustiprėjimo po sužalojimo data ir, prireikus, apie sprendimą dėl pensijos ar rentos paskyrimo.

35 straipsnis

Ginčai dėl nelaimingo atsitikimo ar ligos profesinio pobūdžio

1. Jei kompetentinga įstaiga nesutinka, kad, remiantis *pagrindinio reglamento* 36 straipsnio 2 dalimi, su nelaimingais atsitikimais darbe ir profesinėmis ligomis susiję teisės aktai yra taikytini, ji apie tai nedelsdama praneša išmokas natūra sumokėjusiai gyvenamosios arba buvimo vietos įstaigai. Tokiu atveju išmokos natūra laikomos ligos draudimo išmokomis.

2. Priėmus tuo klausimu galutinį sprendimą, kompetentinga įstaiga nedelsdama apie tai praneša gyvenamosios vietos ar buvimo vietos įstaigai, kuri mokėjo išmokas natūra. Tuo atveju, kai tai nėra nelaimingas atsitikimas darbe ar profesinė liga, toji įstaiga toliau moka minėtą išmoką natūra pagal ligos draudimą, jeigu pagal darbo sutartį arba savarankiškai dirbantis asmuo turi teisę jas gauti. Kitais atvejais suinteresuotojo asmens gaunamos išmokos natūra pagal ligos draudimą nuo tos dienos, kai buvo konstatuotas nelaimingas atsitikimas darbe arba pirmą kartą diagnozuota profesinė liga, laikomos išmokomis dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar profesinės ligos.

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

36 straipsnis

Tvarka, kurios laikomasi, kai rizikos susirgti profesine liga būta keliose valstybėse narėse

1. *Pagrindinio reglamento* 38 straipsnyje nurodytu atveju pranešimas apie profesinę ligą nusiunčiamas kompetentingai profesinių ligų atžvilgiu įstaigai tos valstybės narės, pagal kurios teisės aktus sergantis šia liga asmuo paskutinį kartą dirbo darba, galėjusį sukelti atitinkamą ligą, arba gyvenamosios vietos įstaigai, kuri perduoda tą pranešimą || kompetentingai įstaigai.

Jeigu pastaroji įstaiga nustato, kad galėjęs sukelti profesinę ligą darbas paskutinį kartą buvo dirbamas pagal kitos valstybės narės teisės aktus, ji tos valstybės narės atitinkamai įstaigai nusiunčia pranešimą kartu su papildomais dokumentais.

2. Jeigu valstybės narės, pagal kurios teisės aktus nukentėjęs asmuo paskutinį kartą dirbo darba, galėjusį sukelti profesinę ligą, įstaiga nustato, kad asmuo ar maitintojo netekę asmenys, kurie buvo jo išlaikomi, neįvykdė tų teisės aktų nustatytų sąlygų, ši įstaiga nedelsdama nusiunčia valstybės narės, pagal kurios teisės aktus nukentėjęs asmuo anksčiau dirbo darba, galėjusį sukelti profesinę ligą, įstaigai pranešimą ir visus papildomus dokumentus, įskaitant visus gautus duomenis ir tarnybinius pranešimus apie pirmosios įstaigos atliktus sveikatos patikrinimus, ir antroje pastraipoje nurodyto sprendimo nuorašą.

Apie savo sprendimą ji nedelsdama praneša apdraustajam, nurodydama, visų pirma, dėl kokių priežasčių atsisakoma mokėti išmokas, koku būdu ir per kiek laiko galima paduoti apeliaciją, bei nurodydama datą, kai byla buvo perduota valstybės narės, pagal kurios teisės aktus apdraustasis anksčiau dirbo darba, galėjusį sukelti profesinę ligą, įstaigai.

3. Prireikus, byla ta pačia tvarka gali būti perduota tos valstybės narės, pagal kurios teisės aktus nukentėjęs asmuo pirmą kartą dirbo darba, galėjusį sukelti atitinkamą profesinę ligą, tinkamai įstaigai.

37 straipsnis

Įstaigų keitimasis duomenimis ir išankstiniai mokėjimai, kai pateikiama apeliacija dėl sprendimo atmesti prašymą

1. Kai valstybės narės, pagal kurios teisės aktus nukentėjęs asmuo dirbo darba, galėjusį sukelti atitinkamą profesinę ligą, įstaigai pateikiama apeliacija dėl sprendimo atmesti prašymą, toji įstaiga apie tai praneša įstaigai, kuriai pranešimas buvo išsiųstas *gyvendinimo reglamento* 36 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka, o vėliau praneša apie priimtą galutinį sprendimą.

2. Jei nukentėjęs asmuo turi teisę į išmokas pagal įstaigos, kuriai buvo išsiųstas pranešimas, taikomus teisės aktus, ta įstaiga iš anksto sumoka sumą, kuri nustatoma, jei reikia, pasitarus su įstaiga, dėl kurios sprendimo buvo pateikta apeliacija. Pastaroji įstaiga kompensuoja išankstinio mokėjimo sumą, jeigu išnagrinęjus apeliaciją paaiškėja, kad ji turi mokėti išmokas. Tokiu atveju ši suma išskaičiuojama iš suinteresuotajam asmeniui mokėtinų išmokų *gyvendinimo reglamento* 71 straipsnyje nustatyta tvarka.

38 straipsnis

Profesinės ligos paūmėjimas

Pagrindinio reglamento 39 straipsnyje numatytu atveju pareiškėjas pateikia valstybės narės, kurioje jis pretenduoja į teisę gauti išmokas, įstaigai informaciją apie anksčiau dėl profesinės ligos skirtas išmokas. Ta įstaiga gali kreiptis į bet kurią anksčiau buvusią kompetentingą įstaigą, kad gautų visą būtiną informaciją.

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

39 straipsnis

Nedarbingumo laipsnio nustatymas nelaimingo atsitikimo darbe, kuris įvyko anksčiau arba vėliau, arba anksčiau ar vėliau nustatytos profesinės ligos atveju

Taikant *pagrindinio reglamento* 40 straipsnio 3 dalį, tuo atveju, kai ankstesnio ar vėlesnio nedarbingumo priežastis yra nelaimingas atsitikimas, įvykęs, kai atitinkamam asmeniui buvo taikomi valstybės narės teisės aktai, kurie nediferencijuoja nedarbingumo pagal jo priežastis, įstaiga, kompetentinga ankstesnio ar vėlesnio nedarbingumo atžvilgiu arba atitinkamos valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos paskirta tarnyba kitos valstybės narės kompetentingos įstaigos prašymu pateikia informaciją apie ankstesnio ar vėlesnio nedarbingumo laipsnį ir, kiek įmanoma, informaciją, leidžiančią nustatyti, ar nedarbingumą sukėlęs atsitikimas pagal antrosios valstybės narės įstaigos taikomus teisės aktus būtų laikomas nelaimingu atsitikimu darbe.

Tokiu atveju kompetentinga įstaiga, pagal savo taikomus teisės aktus nustatydamą teisę gauti išmoką ir išmokos dydį, atsižvelgia į nedarbingumo, kurį sukėlė ankstesnis ar vėlesnis atvejai, laipsnį.

40 straipsnis

Prašymų dėl papildomų pensijų arba pašalpų pateikimas ir nagrinėjimas

1. Kad gautų pensiją ar papildomą pašalpą pagal valstybės narės teisės aktus, pagal darbo sutartį arba savarankiškai dirbantis asmuo arba maitintojo netekę asmenys, kurie buvo jo išlaikomi, gyvenantys kitos valstybės narės teritorijoje, prašymą pateikia kompetentingai įstaigai arba gyvenamosios vietos įstaigai, kuri šį prašymą perduoda kompetentingai įstaigai. Kartu su prašymu turi būti pateikti reikalingi patvirtinamieji dokumentai, ir jis turi būti parengtas pagal kompetentingos įstaigos taikomus teisės aktus.

2. Kompetentinga įstaiga pareiškėjui apie savo sprendimą praneša tiesiogiai arba per kompetentingos valstybės susižinojimo tarnybą. Ji nusiunčia sprendimo nuorašą valstybės narės, kurios teritorijoje pareiškėjas gyvena, susižinojimo tarnybai.

41 straipsnis

Specialios įgyvendinimo priemonės

Pagrindinio reglamento III antraštinės dalies 2 skyriaus nuostatos dėl išmokų natūra netaikomos asmenims, kurie turi teisę gauti išmokas natūra tik pagal *įgyvendinimo reglamento II* priede minimą specialią sistemą, taikomą valstybės narės valstybės tarnautojams.

III skyrius

Išmokos mirties atveju

42 straipsnis

Prašymas skirti išmoką mirties atveju

Taikant *pagrindinio reglamento* 42 ir 43 straipsnius, prašymas skirti išmoką mirties atveju pateikiamas pareiškėjo gyvenamosios vietos įstaigai.

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

IV skyrius

Invalidumo išmokos, senatvės ir maitintojo netekimo pensijos

43 straipsnis

Išmokos dydžio apskaičiavimas

1. Pagal **pagrindinio reglamento** 52 straipsnio 1 dalies b punktą apskaičiuojant teorinę sumą ir faktinę sumą taikomos **įgyvendinimo** reglamento 12 straipsnio 3, 4, 5 ir 6 dalyse nustatytos taisyklės.
2. Jei į savanoriško ar pasirinkto nuolatinio draudimo laikotarpius nebuvo atsižvelgta pagal **įgyvendinimo** reglamento 12 straipsnio 3 dalį, valstybės narės, pagal kurios teisės aktus šie laikotarpiai buvo įgyti, įstaiga apskaičiuoja tuos laikotarpius atitinkančią sumą pagal jos taikomus teisės aktus. Prie faktinio išmokos dydžio, apskaičiuoto pagal **pagrindinio reglamento** 52 straipsnio 1 dalies b punktą, pridedama suma, atitinkanti savanoriško ar pasirinkto nuolatinio draudimo laikotarpius.
3. Kiekvienos valstybės narės įstaiga, remdamasi jos taikomais teisės aktais, apskaičiuoja išmokos dydį, atitinkantį savanoriško draudimo ar pasirinkto nuolatinio draudimo laikotarpius, kuriems pagal **pagrindinio reglamento** 53 straipsnio 3 dalies c punktą netaikomos kitos valstybės narės išmokų sumažinimo, sustabdymo ar nutraukimo nuostatos.

Jei pagal kompetentingos įstaigos taikomus teisės aktus neįmanoma tiesiogiai nustatyti šios sumos, todėl, kad pagal tuos teisės aktus draudimo laikotarpiams suteikiamos skirtingos vertės, gali būti nustatyta hipotetinė suma. Administracinė komisija nustato tokios hipotetinės sumos nustatymo sąlygas.

I

44 straipsnis

Vaiko auginimo laikotarpių įskaitymas

1. Šiame straipsnyje „vaiko auginimo laikotarpis“ yra bet kuris laikotarpis, kuris įskaitomas pagal valstybės narės pensijų teisės aktus arba dėl kurio prie pensijos pridedama papildoma išmoka tiesiogiai dėl tos priežasties, kad asmuo augino vaiką, neatsižvelgiant į metodą, kuris buvo naudojamas tiems laikotarpiams nustatyti ir į tai, ar jie buvo įgyti auginant vaiką, ar pripažinti atgaline data.
2. Kai pagal valstybės narės, kuri yra kompetentinga pagal pagrindinio reglamento II antraštinę dalį, teisės aktus neatsižvelgiama į vaiko auginimo laikotarpius, valstybės narės, kurios teisės aktai buvo taikomi atitinkamam asmeniui, todėl, kad jis vykdė veiklą pagal darbo sutartį arba kaip savarankiškai dirbantis asmuo tuo metu, kai pagal šiuos teisės aktus imta atsižvelgti į vaiko auginimo laikotarpį atitinkamo vaiko atžvilgiu, įstaiga ir toliau yra atsakinga už tai, kad būtų atsižvelgta į šį vaiko auginimo laikotarpį kaip į vaiko auginimo laikotarpius pagal jos pačios teisės aktus, taip tarsi šis vaikas būtų augintas jos teritorijoje.
3. Pagal 2 dalį nustatyta prievolė netaikoma, jei atitinkamam asmeniui taikoma ar pradedama taikyti bet kurios valstybės narės teisės aktai dėl to, kad jis pagal darbo sutartį ar kaip savarankiškai dirbantis asmuo vykdė veiklą.

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

45 straipsnis

Prašymas skirti išmokas

A) Prašymo skirti išmokas pateikimas pagal *pagrindinio reglamento* 44 straipsnio 2 dalį

1. Norėdamas gauti išmokas pagal **A tipo teisės aktus** pagal *pagrindinio reglamento* 44 straipsnio 2 dalį pareiškėjas pateikia prašymą valstybės narės, kurios teisės aktai buvo taikomi tuo metu, kai asmuo, netekęs darbingumo, tapo **invalidu arba jo invalidumas pasunkėjo, įstaigai arba gyvenamosios vietos įstaigai, kuri perduoda prašymą buvusiai įstaigai**.

2. Jeigu buvo paskirtos ligos išmokos pinigais, diena, kurią šių išmokų mokėjimas nutrūksta, prireikus, laikoma prašymo skirti pensiją pateikimo data.

3. *Pagrindinio reglamento* 47 straipsnio 1 dalies b punkte minimu atveju įstaiga, kurioje suinteresuotasis asmuo buvo paskutinį kartą apdraustas, praneša už pirminį išmokų mokėjimą atsakingai įstaigai išmokų, kurios priklauso pagal jos taikomus teisės aktus, dydį ir dieną, nuo kurios jos turi būti mokamos. Nuo tos dienos išmokos, kurios priklausė iki invalidumo pasunkėjimo, panaikinamos arba sumažinamos, kad būtų tokio dydžio, kaip *pagrindinio reglamento* 47 straipsnio 2 dalyje nurodytas priedas.

B) Kiti prašymai skirti išmokas

4. Kitomis aplinkybėmis, nei aprašytosios **1 dalyje**, pareiškėjas pateikia prašymą savo gyvenamosios vietos įstaigai arba įstaigai ■ valstybės narės, kurios teisės aktai jam buvo taikomi paskutinį kartą. **Jei atitinkamam asmeniui niekada nebuvo taikomi gyvenamosios vietos įstaigos taikomi teisės aktai, įstaiga perduoda prašymą valstybės narės, kurios teisės aktai jam paskutiniu metu buvo taikomi, įstaigai**.

5. Prašymo pateikimo data galioja visoms atitinkamoms įstaigoms.

6. Nukrypstant nuo 5 dalies, jei pareiškėjas, nepaisydamas specialių raginimų, savo prašyme nenurodė visų draudimo ar gyvenimo laikotarpių, įgytų pagal kitų valstybių narių teisės aktus, atitinkamus teisės aktus taikanti įstaiga dieną, kai pareiškėjas papildė savo pradinį prašymą arba pateikė naują prašymą, kuriame nurodyti trūkstanti laikotarpiai, laiko prašymo pateikimo dieną, nebent jos taikomuose teisės aktuose esama pareiškėjui palankesnių nuostatų.

■

46 straipsnis

Dokumentai ir informacija, pareiškėjo pateikiami kartu su prašymu

1. Pareiškėjas **prašymą pateikia laikydamasis** įgyvendinimo reglamento 45 straipsnio 1 **arba 4 dalyje nurodytos** įstaigos taikomų teisės aktų **nuostatų ir prie jo prideda pagal tuos teisės aktus būtinus** patvirtinamuosius dokumentus. **Visų pirma pareiškėjas pateikia visą turimą atitinkamą informaciją ir patvirtinamuosius dokumentus, susijusius su draudimo laikotarpiais (įstaigos, asmens bylos numeriai), įdarbinimu (darbdaviai) ar savarankišku darbu (veiklos pobūdis ir vieta) ir gyvenamąja vieta (adresai), kurie galėjo būti įgyti pagal kitus teisės aktus, bei tokių laikotarpių trukmę**.

2. Jeigu pagal *pagrindinio reglamento* ■ 50 straipsnio 1 dalį pareiškėjas **paprašo** atidėti senatvės išmokų **skyrimą** pagal vienos ar **kelių** valstybių narių teisės aktus ■, jis **tai nurodo savo prašyme, taip pat nurodydamas** teisės aktus, pagal kuriuos prašo atidėti išmokų skyrimą. **Siekdamos pareiškėjui sudaryti sąlygas naudotis šia teise, pareiškėjo prašymu atitinkamos institucijos suteikia jam visą turimą informaciją, kad jis galėtų įvertinti išmokų, kurių jis gali reikalauti, skyrimo tuo pačiu metu ar viena po kitos pasekmes**.

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

3. Jeigu pareiškėjas atsiima prašymą skirti išmokas, kai tai numatyta valstybės narės teisės aktuose, nelaikoma, kad tuo pačiu metu jis atsiima prašymus skirti išmokas kitų valstybių narių įstaigose.

47 straipsnis

Prašymų nagrinėjimas įstaigose

A) Nagrinėjančioji įstaiga

1. **Įstaiga, kuriai pagal įgyvendinimo reglamento 45 straipsnio 1 arba 4 dalies nuostatas pateikiamas arba perduodamas prašymas skirti išmoką toliau vadinama „kontaktine įstaiga“. Gyvenamosios vietos įstaiga nevadinama kontaktine įstaiga, jei atitinkamam asmeniui niekada nebuvo taikomi tos įstaigos taikomi teisės aktai.**

Ši įstaiga ne tik nagrinėja prašymą skirti išmokas pagal jos taikomus teisės aktus, bet ir būdama kontaktinė įstaiga sudaro sąlygas keitimuisi duomenimis, pranešimais apie sprendimus ir veiksmus, būtinus nagrinėjant prašymą atitinkamose įstaigose, pareiškėjo prašymu pateikia jam informaciją, susijusią su Bendrijos aspektais nagrinėjant prašymą, ir informuoja jį apie nagrinėjimo pažangą.

B) Prašymo skirti išmokas pateikimas pagal pagrindinio reglamento 44 straipsnį

2. **Pagrindinio reglamento 44 straipsnio 3 dalyje minimu atveju nagrinėjančioji įstaiga perduoda visus suinteresuotojo asmens duomenis įstaigai, kurioje jis buvo prieš tai apdraustas. Pastaroji įstaiga toliau nagrinėja bylą.**

3. **48–52 straipsniai netaikomi nagrinėjant pagrindinio reglamento 44 straipsnyje minimus prašymus.**

C) Kitų prašymų skirti išmokas nagrinėjimas

4. **Kitais nei 2 dalyje nurodytais atvejais, kontaktinė įstaiga nedelsdama persiunčia prašymus skirti išmokas, visus turimus dokumentus ir tam tikrais atvejais atitinkamus pareiškėjo pateiktus dokumentus visoms atitinkamoms įstaigoms, kad jos tuo pačiu metu galėtų pradėti nagrinėti prašymą. Kontaktinė įstaiga praneša kitoms įstaigoms apie draudimo arba gyvenamosios vietos laikotarpius, kuriems taikomi jos teisės aktai. Ji taip pat nurodo, kurie dokumentai bus pateikti vėlesne data, ir kuo greičiau papildo prašymą**

5. **Kiekviena atitinkama įstaiga kuo greičiau kontaktinei įstaigai ir kitoms atitinkamoms įstaigoms praneša apie draudimo ir gyvenamosios vietos laikotarpius, kuriems taikomi jos teisės aktai.**

6. **Kiekviena atitinkama įstaiga skaičiuoja išmokų dydį pagal pagrindinio reglamento 52 straipsnį ir praneša kontaktinei įstaigai bei kitoms atitinkamoms įstaigoms apie savo sprendimą, apie išmokų dydį ir visą informaciją, būtiną pagrindinio reglamento 53–55 straipsnių taikymo tikslais.**

7. **Jeigu įstaiga, remdamasi šio straipsnio 4–5 dalyse nurodyta informacija, nustato, kad taikoma pagrindinio reglamento 46 straipsnio 2 dalis ar 57 straipsnio 2 arba 3 dalis, ji praneša apie tai kontaktinei įstaigai ir kitoms atitinkamoms įstaigoms.**

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

48 straipsnis

Sprendimų pranešimas pareiškėjui

1. Kiekviena įstaiga **pareiškėjui** praneša **apie** sprendimą, **kurį ji priėmė pagal taikomus teisės aktus**. Kiekviename sprendime tiksliai nurodomos teisės gynimo priemonės ir apeliacijų pateikimo terminai. **Kai kontaktinei įstaigai pranešta apie visus kiekvienos įstaigos priimtus sprendimus, pareiškėjui ir kitoms atitinkamos įstaigoms ji nusiunčia šių sprendimų santrauką. Administracinė komisija parengia santarpmos pavyzdį. Santrauka pranešėjui siunčiama įstaigos kalba arba, pareiškėjo prašymu, jo pasirinkta kalba, kuri pagal Sutarties 290 straipsnį pripažinta oficialia Bendrijos institucijų kalba.**

2. **Kai, gavus santrauką, pareiškėjui atrodo, kad dviejų ar daugiau įstaigų priimtų sprendimų sąveika galėjo turėti neigiamos įtakos jo/jos teisėms, pareiškėjas turi teisę reikalauti, kad atitinkamos įstaigos per atitinkamais nacionaliniais teisės aktais nustatytą laikotarpį peržiūrėtų sprendimus. Nustatytas laikotarpis prasideda santraukos gavimo dieną. Pareiškėjui raštu pranešama apie peržiūros rezultatus.**

49 straipsnis

Invalidumo laipsnio nustatymas

1. Tuo atveju, kai yra taikytinos *pagrindinio reglamento* 46 straipsnio 3 dalies nuostatos, nagrinėjančioji įstaiga vienintelė gali priimti sprendimą dėl pareiškėjo invalidumo laipsnio. Šį sprendimą ji priima, kai tik gali nustatyti, atsižvelgdama, jei reikia, į *pagrindinio reglamento* 6 ir 51 straipsnio nuostatas, ar sąlygos, nustatytos jos taikomuose teisės aktuose, įvykdytos. Apie savo sprendimą ji nedelsdama praneša kitoms atitinkamoms įstaigoms.

Jei nagrinėjančiosios įstaigos taikomuose teisės aktuose nustatytos teisei į išmokas įgyti keliamos sąlygos, nesusijusios su invalidumo laipsniu, neįvykdomos, nagrinėjančioji įstaiga, atsižvelgdama į *pagrindinio reglamento* 6 ir 51 straipsnių nuostatas, apie tai nedelsdama praneša valstybės narės, kurios teisės aktai pareiškėjui buvo paskutinį kartą taikomi, kompetentingai įstaigai. Pastaroji įstaiga priima sprendimą dėl pareiškėjo invalidumo laipsnio, jeigu jos taikomuose teisės aktuose nustatytos sąlygos įvykdytos. Apie savo sprendimą ji nedelsdama praneša kitoms atitinkamoms įstaigoms.

2. Jei reikia, byla gali būti grąžinta teisės suteikimui nagrinėti tomis pačiomis sąlygomis kompetentingai invalidumo srities įstaigai tos valstybės narės, kurios teisės aktai pareiškėjui buvo taikomi pirmą kartą.

3. **Kai pagrindinio reglamento** 46 straipsnio 3 dalies nuostatos netaikytinos, kiekviena įstaiga **pagal savo teisės aktus** gali pasirinkti gydytoją **ar kitą ekspertą**, kuris patikrintų pareiškėjo sveikatą **ir nustatytų invalidumo laipsnį**. Tačiau valstybės narės įstaiga atsižvelgia į iš kitos valstybės narės gautus dokumentus ir medicininės išvadas bei administracinio pobūdžio informaciją, lyg jie būtų parengti jos pačios valstybėje narėje.

I

50 straipsnis

Laikinas ir išankstinis išmokų mokėjimas

1. Nepaisant šio reglamento 7 straipsnio, kiekviena įstaiga, kuri nagrinėdama prašymą skirti išmoką nustato, kad pareiškėjas turi teisę į nepriklausomą išmoką pagal jos taikomus teisės aktus ir *pagrindinio reglamento* 52 straipsnio 1 dalies a punktą, nedelsdama sumoka šią išmoką. Ši išmoka laikoma laikina, jei skirta suma gali pasikeisti išnagrinėjus prašymą.

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

2. Jeigu pareiškėjui pagal 1 dalį laikinoji išmoka negali būti mokama, tačiau, gavus informaciją, paaiškėja, kad teisė yra įgyta pagal pagrindinio reglamento 52 straipsnio 1 dalies b punktą, tai nagrinėjančioji įstaiga moka jam avansą, kuris paskui gali būti atsiimtas ir kurio dydis turi būti kaip galima artimesnis išmokos, skirtos pagal pagrindinio reglamento 52 straipsnio 1 dalies b punktą, dydžiui.

3. **Laikinas** išmokas **arba išankstines išmokas pagal 1 arba 2 dalis mokėti privalanti įstaiga** apie tai nedelsdama **informuoja pareiškėją, atkreipdama jo dėmesį visų pirma į tai, kad ši priemonė yra laikina, ir į teisę pateikti apeliaciją pagal jos taikomus teisės aktus.**

51 straipsnis

Išmokų perskaičiavimas

1. Perskaičiuojant išmokas pagal pagrindinio reglamento 48 straipsnio 3 ir 4 dalį, 50 straipsnio 4 dalį ir 59 straipsnio 1 dalį, *įgyvendinimo* reglamento 50 straipsnis taikytinas *mutatis mutandis*.

2. Jei išmokos perskaičiuojamos, jų mokėjimas sustabdomas arba nutraukiamas, šį sprendimą priėmusi įstaiga laikydama *įgyvendinimo reglamento* 3 straipsnio 4–7 dalyse nustatytos tvarkos nedelsdama apie tai praneša suinteresuotajam asmeniui ir visoms įstaigoms, į kurias asmuo turi teisę kreiptis dėl išmokos.

52 straipsnis

Pensijų apskaičiavimui paspartinti skirtos priemonės

1. **Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas ir paspartinti prašymų nagrinėjimą bei išmokų mokėjimą, įstaigos, kurių teisės aktai buvo taikomi asmeniui:**

a) **keičiasi arba kitų valstybių narių įstaigoms leidžia susipažinti su duomenimis, leidžiančiais nustatyti asmenų, kuriems iš pradžių taikomi vieni nacionaliniai teisės aktai, paskui kiti, tapatybę ir kartu užtikrina, kad šie tapatybės nustatymo duomenys būtų saugomi ir atitiktų, o jei taip nėra, suteikia šiems asmenims priemones tiesiogiai susipažinti su jų tapatybės nustatymo duomenimis;**

b) **pakankamai anksti prieš minimalų amžių, nuo kurio pradedamos taikyti teisės į pensiją, arba prieš amžių, kurį turi nustatyti institucijos, kurių teisės aktai taikomi asmeniui, keičiasi arba atitinkamam asmeniui ir kitų valstybių narių įstaigoms leidžia susipažinti su informacija (apie įgytus laikotarpius ir kitus svarbius duomenis) apie asmenų, kuriems iš pradžių taikomi vieni nacionaliniai teisės aktai, paskui kiti, teises į pensiją arba, jei taip nėra, informuoja šiuos asmenis apie priemones susipažinti su būsimomis jų teisėmis į išmokas arba tas priemones jiems suteikia.**

2. **1 dalies taikymo tikslais Administracinė komisija nustato, kokia informacija turi būti keičiamasi ar leidžiama susipažinti, nustato tinkamas procedūras ir mechanizmus, atsižvelgdama nacionalinių pensijų sistemų ypatybes, jų administracinę ir techninę sąrangą bei jų turimas technologines priemones. Ji prižiūri, kad jie būtų įgyvendinti parengdama tolesnius veiksmus, susijusius su vykdomomis priemonėmis ir jų taikymu.**

3. **Taikant 1 dalį, anksčiau minėta informacija turėtų būti suteikiama įstaigai pirmojoje valstybėje narėje, kurioje socialinės apsaugos administracijos asmeniui suteiktas asmeninis atpažinimo numeris (angl. PIN).**

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

53 straipsnis

Valstybės narės koordinavimo priemonės

1. **Nepažeidžiant pagrindinio reglamento 51 straipsnio, jei nacionalinės teisės aktuose numatytos atsakingos įstaigos ar taikomos sistemos nustatymo arba draudimo laikotarpių priskyrimo konkrečiai sistemai taisyklės, tos taisyklės taikomos atsižvelgiant tik į tuos draudimo laikotarpius, kurie įgyti pagal atitinkamos valstybės narės teisės aktus.**
2. Jei nacionaliniuose teisės aktuose numatytos valstybės tarnautojams taikytinų specialių sistemų ir pagal darbo sutartį dirbančių asmenų bendrosios sistemos koordinavimo taisyklės, pagrindinio reglamento ir įgyvendinimo reglamento nuostatos tų taisyklių nekeičia.

V skyrius

Bedarbio išmokos

54 straipsnis

Laikotarpių sumavimas ir išmokų apskaičiavimas

1. **Taikant pagrindinio reglamento 61 straipsnį, mutatis mutandis taikoma įgyvendinimo reglamento 12 straipsnio 1 dalis. Nedarant įtakos pagrindinėms susijusių įstaigų pareigoms, atitinkamas asmuo kompetentingai įstaigai gali pateikti valstybės narės, kurios teisės aktai atitinkamam asmeniui buvo taikomi, kai jis dirbo paskutinį darbą pagal darbo sutartį arba savarankiškai, įstaigos išduotą dokumentą, kuriame nurodomi laikotarpiai, įgyti pagal tuos teisės aktus.**
 2. Taikant pagrindinio reglamento 62 straipsnio 3 dalį, valstybės narės, kurios teisės aktai suinteresuotajam asmeniui buvo taikomi, kai jis paskutinį kartą dirbo pagal darbo sutartį arba savarankiškai, kompetentinga įstaiga gyvenamosios vietos įstaigos prašymu pateikia jai visus duomenis, būtinus bedarbio išmokai apskaičiuoti, įskaitant gauto atlyginimo arba darbo pajamų dydį.
- █
3. Taikant pagrindinio reglamento 62 straipsnį ir nepaisant to reglamento 63 straipsnio, valstybės narės, kurios teisės aktuose numatyta, kad išmokų skaičiavimas priklauso nuo šeimos narių skaičiaus, kompetentinga įstaiga atsižvelgia taip pat ir į to suinteresuotojo asmens, kuris gyvena kitoje valstybėje narėje, šeimos narius, lyg jis gyventų kompetentingoje valstybėje narėje. Ši nuostata netaikoma tuo atveju, jei valstybėje narėje, kurioje gyvena šeimos nariai, kitas asmuo turi teisę gauti bedarbio išmoką, kurią apskaičiuojant atsižvelgiama į šeimos narius.

55 straipsnis

Sąlygos ir apribojimai išsaugant teisę gauti išmokas, kai bedarbis išvyksta į kitą valstybę narę

1. Norėdamas naudotis pagrindinio reglamento 64 straipsnio nuostatomis, į kitą valstybę narę vykstantis bedarbis prieš išvykdamas apie tai praneša kompetentingai įstaigai ir paprašo jos išduoti dokumentą, patvirtinantį, kad jis ir toliau turi teisę gauti išmokas pagrindinio reglamento 64 straipsnio 1 dalies b punkte nustatytais sąlygomis.

Pastaroji įstaiga jį informuoja apie jo pareigas ir išduota jam minėtą dokumentą, kuriame visų pirma nurodomi šie dalykai:

- a) diena, nuo kurios bedarbis jau nėra kompetentingos valstybės įdarbinimo tarnybų žinioje;
- b) numatytas terminas, iki kurio pagal pagrindinio reglamento 64 straipsnio 1 dalies b punktą bedarbis įsiregistruoja kaip ieškantis darbo valstybėje narėje, į kurią vyksta;

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

c) maksimalus laikotarpis, per kurį gali būti išsaugota teisė gauti išmoką pagal pagrindinio reglamento 64 straipsnio 1 dalies c punktą;

d) faktai, kurie galėtų pakeisti teisę į išmoką.

2. Bedarbis užsiregistruoja kaip ieškantis darbo valstybės narės, į kurią jis vyksta, įdarbinimo tarnybose pagal pagrindinio reglamento 64 straipsnio 1 dalies b punktą ir pateikia šios valstybės narės įstaigai 1 dalyje minėtą dokumentą. Jei bedarbis neturi šio dokumento, tos vietos, į kurią jis atvyko, įstaiga kreipiasi į kompetentingą įstaigą prašydama suteikti reikiamą informaciją.

3. Valstybės narės, į kurią bedarbis nuvyko ieškoti darbo, įdarbinimo tarnybos informuoja bedarbį apie jo pareigas.

4. Tos vietos, į kurią bedarbis nuvyko, įstaiga nedelsdama **nusiunčia** kompetentingai įstaigai **dokumentą, kuriame nurodoma** bedarbio registracijos įdarbinimo tarnybose **data** ir jo **naujasis adresas**.

Jei tuo laikotarpiu, kurį bedarbis išsaugo teisę gauti išmokas, atsiranda aplinkybių, kurios galėtų turėti įtakos teisei gauti išmokas, tos vietos, į kurią bedarbis atvyko, įstaiga nedelsdama nusiunčia kompetentingai įstaigai ir atitinkamam asmeniui dokumentą, kuriame nurodoma susijusi informacija.

Kompetentingos įstaigos prašymu tos vietos, į kurią bedarbis atvyko, įstaiga kiekvieną mėnesį pateikia susijusią informaciją apie bedarbio padėtį, ypač apie tai, ar jis vis dar tebėra registruotas įdarbinimo tarnybose ir ar jis laikosi nustatytos patikrinimų tvarkos.

5. Tos vietos, į kurią nuvyko bedarbis, įstaiga atlieka patikrinimus arba organizuoja patikrinimus, tartum jis būtų bedarbis, turintis teisę gauti išmokas pagal jos taikomus teisės aktus. Išaiškėjus 1 dalies d punkte minėtam faktui, ji nedelsdama apie tai informuoja kompetentingą įstaigą.

6. Dviejų arba daugiau valstybių narių kompetentingos valdžios institucijos arba kompetentingos įstaigos gali susitarti tarpusavyje dėl priemonių, kurių paskirtis būtų padėti į kitą valstybę narę pagal pagrindinio reglamento 64 straipsnį vykstantiems bedarbiams susirasti darbo.

56 straipsnis

Bedarbis, gyvenęs valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė

1. Jei remdamasis pagrindinio reglamento 65 straipsnio 2 dalimi, bedarbis nutaria užsiregistruoti kaip ieškantis darbo tuo pat metu ir gyvenamojoje valstybėje narėje, ir toje valstybėje, kurioje jis paskutinį kartą dirbo pagal darbo sutartį arba savarankiškai, jis apie tai pirmiausiai praneša savo gyvenamosios vietos įstaigai ir įdarbinimo tarnyboms.

Valstybės narės, kurioje jis paskutinį kartą dirbo pagal darbo sutartį arba savarankiškai, įdarbinimo tarnyboms paprašius, gyvenamosios vietos įdarbinimo tarnybos joms suteikia svarbios informacijos apie bedarbio registraciją ir darbo paiešką.

2. Jei pagal atitinkamų valstybių narių teisės aktus reikalaujama, kad bedarbis įvykdytų tam tikras pareigas ir (arba) veiksmus, susijusius su darbo paieška, pirmenybė teikiama pareigoms ir (arba) veiksams, susijusiems su darbo paieška, kuriuos bedarbis turi įvykdyti savo gyvenamosios vietos valstybėje narėje.

Faktas, kad bedarbis valstybėje narėje, kurioje jis dirbo paskutinį darbą, neįvykdė visų pareigų ir (arba) veiksmų, susijusių su darbo paieška, neturės įtakos gyvenamosios vietos valstybėje narėje skirtoms išmokoms.

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

3. Taikant *pagrindinio reglamento* 65 straipsnio 5 dalies b punktą, valstybės narės, kurios teisės aktai darbuotojui buvo taikomi paskutinį kartą, įstaiga, gyvenamosios vietos įstaigai paprašius, praneša jai, ar darbuotojas turi teisę gauti išmokas pagal *pagrindinio reglamento* 64 straipsnį.

VI skyrius

Išmokos šeimai

57 straipsnis

Pirmenybinės taisyklės, kai išmokos sutampa

Taikant *pagrindinio reglamento* 68 straipsnio 1 dalies b punkto i ir ii papunkčius, jei *remiantis* vaikų *gyvenamąją* vietą *negalima* nustatyti *prioriteto* tvarkos, kiekviena *atitinkama* valstybė narė, apskaičiuodama išmokos dydį, atsižvelgia į vaikus, kurie negyvena jos teritorijoje. *Taikant 68 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktį, valstybės* narės, kurios teisės aktuose numatyta didžiausia išmokų suma, kompetentinga įstaiga skiria visą šią sumą; *kitos* valstybės narės kompetentinga įstaiga jai kompensuoja pusę minėtos sumos, neviršydama šios valstybės narės teisės aktuose nustatytos *ribos*.

58 straipsnis

Taisyklės, taikomos, *kai keičiasi* taikomi teisės aktai *ir (arba) kompetencijos suteikti išmokas šeimai*

1. Kai *vieno kalendorinio mėnesio metu keičiasi tarp valstybių narių taikomi teisės aktai ir (arba) kompetencijos suteikti išmokas šeimai*, kad ir kokios būtų šių valstybių narių teisės aktuose numatytos išmokų šeimai mokėjimo datos, įstaiga, kuri sumokėjo išmokas šeimai pagal teisės aktus, *kuriomis remiantis išmokos buvo suteiktos šio mėnesio pradžioje*, dengia šias išlaidas iki einamojo mėnesio pabaigos.

2. Ji praneša kitos *atitinkamos* valstybės narės *ar valstybių narių* įstaigai datą, *kurią* ji nustos mokėti atitinkamas išmokas šeimai. *Kita valstybė narė pradeda mokėti išmokas nuo tos datos*.

59 straipsnis

Pagrindinio reglamento 67 ir 68 straipsnio taikymo tvarka

1. Prašymas skirti išmokas šeimai pateikiamas *kompetentingai įstaigai*. *Taikant pagrindinio reglamento 67 ir 68 straipsnius, ypač sprendžiant teisės prašyti išmokos klausimą, turi būti atsižvelgiama į visos šeimos padėtį taip, lyg visiems susijusiems asmenimis būtų taikomi atitinkamos valstybės narės teisės aktai ir lyg jie gyventų toje valstybėje narėje. Tuo atveju, kai vienas iš tėvų, turintis teisę prašyti išmokos, nepasinaudoja savo teise, valstybės narės, kurios teisės aktai taikomi, kompetentinga įstaiga atsižvelgia į kito iš tėvų ir (arba) asmens, kuris juo laikomas, arba vaikus globojančio asmens arba įstaigos prašymą skirti išmokas šeimai.*

2. Įstaiga, kuriai pateikiamas prašymas pagal 1 dalį, *išnagrinėja* prašymą remdamasi pareiškėjo pateiktais išsamiais duomenimis, **■** atsižvelgdama į visas pareiškėjo šeimos padėties *faktines ir teises aplinkybes* **■**.

Jei ta įstaiga nusprendžia, kad jos teisės aktai taikomi laikantis prioriteto teisės pagal pagrindinio reglamento 68 straipsnio 1 ir 2 dalis, ji suteikia išmokas šeimai pagal jos taikomus teisės aktus.

Jei ta įstaiga mano, kad pagal pagrindinio reglamento 68 straipsnio 2 dalį esama teisės į diferencinę priedą pagal kitos valstybės narės teisės aktus, galimybės, ta pati įstaiga nedelsdama perduoda prašymą kitos valstybės narės kompetentingai įstaigai ir informuoja apie tai atitinkamą asmenį; be to, ji informuoja kitos valstybės narės įstaigą apie savo sprendimą dėl prašymo ir sumokėtų išmokų šeimai dydį.

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

3. *Jei įstaiga, kuriai pateiktas prašymas, nusprendžia, kad taikomi jos teisės aktai, tačiau ne prioriteto teisės pagal pagrindinio reglamento 68 straipsnio 1 ir 2 dalis pagrindu, ji nedelsdama priima laikiną sprendimą dėl I taikytinų pirmenybinių taisyklių ir pagal minėto 68 straipsnio 3 dalį perduoda prašymą kitos valstybės narės įstaigai, apie tai taip pat informuodama pareiškėją. Šiai įstaigai suteikiamas dviejų mėnesių terminas pareikšti savo poziciją dėl priimto laikino sprendimo.*

Jei įstaiga, kuriai buvo perduotas prašymas, nepareiškia savo pozicijos per pirmiau minėtą laikotarpį, pirmiau minėtas laikinas sprendimas taikomas ir ši įstaiga moka jos teisės aktuose numatytas išmokas bei informuoja prašymą perdavusią įstaigą apie sumokėtų išmokų dydį.

4. *Jei atitinkamos įstaigos laikosi skirtingos nuomonės dėl to, kurie teisės aktai taikomi vadovaujantis prioriteto teise, taikomos įgyvendinimo reglamento 6 straipsnio 2–5 dalys. Šiuo tikslu, minėto straipsnio 2 dalyje nurodyta gyvenamosios vietos įstaiga yra vaikų gyvenamosios vietos įstaiga.*

5. Įstaiga, kuri sumokėjo laikinų išmokų sumą, kuri yra didesnė nei suma, kurią ji privalo galiausiai mokėti, kreipiasi į pirmenybę turinčią įstaigą prašydama grąžinti perviršį 71 straipsnyje nustatyta tvarka.

60 straipsnis

Pagrindinio reglamento 69 straipsnio taikymo tvarka

Taikant pagrindinio reglamento 69 straipsnį, **Administracinė komisija parengia papildomų ar specialių išmokų šeimai, skirtų našlaičiams, kurioms taikomas tas pats pagrindinio reglamento straipsnis, sąrašą. Jei pagal prioriteto tvarką kompetentinga įstaiga pagal jos taikomus teisės aktus neturi teisės suteikti tokių papildomų ar specialių išmokų šeimai, skirtų našlaičiams, ji nedelsdama perduoda visus prašymus suteikti išmokas šeimai, kartu su visais susijusiais dokumentais ir informacija, tos valstybės narės, kurios teisės aktai atitinkamam asmeniui buvo taikomi ilgiausiai, ir kurios teisėje numatytas tokių papildomų ar specialių išmokų šeimai, skirtų našlaičiams, suteikimas, įstaigai.** Prireikus medžiaga tomis pačiomis sąlygomis gali būti perduota valstybės narės, pagal kurios teisės aktus atitinkamas asmuo įgijo trumpiausią draudimo ar gyvenimo laikotarpį, įstaigai.

IV ANTRAŠTINĖ DALIS

FINANSINĖS NUOSTATOS

I skyrius

Išmokų kompensavimas pagal pagrindinio reglamento 35 straipsnio 1 dalį ir 41 straipsnį

1 SKIRSNIS

Išmokų kompensavimas, remiantis faktinėmis išlaidomis

61 straipsnis

Principai

1. Taikant pagrindinio reglamento 35 straipsnio 1 dalį ir 41 straipsnį, kompetentinga įstaiga kompensuoja faktines išmokų natūra išlaidas jas mokėjusiai įstaigai pagal tos įstaigos apskaitas, išskyrus atvejus, kai taikomas įgyvendinimo reglamento 62 straipsnis.

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

2. Jeigu 1 dalyje nurodytų išmokų arba jų dalies faktinis dydis nenurodytas jas mokėjusios įstaigos apskaitoje, kompensuojamas dydis nustatomas remiantis mokėjimais vienkartinė išmoka, apskaičiuota remiantis visais turimais tinkamais duomenimis. Administracinė komisija įvertina vienkartinių išmokų apskaičiavimo pagrįstumą ir nustato jų dydį.

3. Kompensuojant neatsižvelgiama į tarifus, didesnius negu tie, kurie taikomi skiriant išmokas natūra apdraustiesiems pagal įstaigos, mokančios 1 dalyje nurodytas išmokas, taikomus teisės aktus.

█

2 SKIRSNIS

Išmokų kompensavimas vienkartinėmis išmokomis

62 straipsnis

Susijusių valstybių narių nustatymas

1. *Pagrindinio reglamento* 35 straipsnio 2 dalyje minimos valstybės narės, kurių teisinės ir administracinės struktūros neleidžia tinkamai kompensuoti išlaidų, remiantis faktinėmis išlaidomis, minimos *įgyvendinimo reglamento III* priede.

█

2. *Įgyvendinimo reglamento III* priede minimų valstybių narių išmokų natūra sumas, sumokėtas šeimos nariams, kurie gyvena kitoje valstybėje narėje nei apdraustasis, remiantis *pagrindinio reglamento* 17 straipsniu, ir pensininkams bei jų šeimos nariams, remiantis *pagrindinio reglamento* 22 straipsniu, 24 straipsnio 1 dalimi, 25 ir 26 straipsniais, kompensuoja kompetentingos įstaigos. Jos kompensuoja tas sumas minėtas išmokas mokėjusioms įstaigoms vienkartinėmis išmokomis, nustatytomis kiekvieniems kalendoriniams metams. Šios vienkartinės išmokos turi būti kiek galima panašesnės į faktines išlaidas.

63 straipsnis

Mėnesinių fiksuotų dydžių ir bendro fiksuoto dydžio apskaičiavimo metodas

1. Kiekvienos **išmokas mokančios valstybės narės mėnesinis fiksuotas dydis vienam asmeniui (F_i) kalendoriniams metams apskaičiuojamas padalijant vienam asmeniui tenkančias vidutines metines išlaidas (Y_i) (suskirsčius asmenis į įvairias amžiaus grupes i) iš 12 ir gautą dydį sumažinant (X) pagal šią formulę:**

$$F_i = Y_i * 1/12 * (1 - X)$$

kur:

— █ indeksu i (i vertės = 1, 2 ir 3) žymimos trys amžiaus grupės, į kurias asmenys suskirstomi apskaičiuojant **fiksuotus dydžius**:

$i = 1$: jaunesni nei 20 metų asmenys

$i = 2$: 20–64 metų amžiaus asmenys

$i = 3$: 65 metų ir vyresni asmenys.

█

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

- Y_i reiškia i amžiaus grupės asmenims tenkančias vidutines metines išlaidas, nurodytas 2 dalyje.
- koeficientu X (0,2 arba 0,15) žymimas 3 dalyje nurodytas sumažinimas.

2. Vienam i amžiaus grupės asmeniui tenkančios vidutinės metinės išlaidos (Y_i) **apskaičiuojamos** visų išmokų natūra, kurias išmokas mokančios valstybės narės įstaigos skyrė visiems atitinkamos amžiaus grupės asmenims, kuriems taikomi tos valstybės narės teisės aktai ir kurie gyvena jos teritorijoje, **metines išlaidas padalijus iš tos amžiaus grupės atitinkamų asmenų vidutinio ■ skaičiaus atitinkamais kalendoriniais metais. Apskaičiavimas grindžiamas išlaidomis, susijusiomis su įgyvendinimo reglamento 23 straipsnyje nurodytomis sistemomis.**

3. **Apskaičiuojant mėnesinį fiksuotą dydį taikytinas sumažinimas iš principo yra lygus 20 % ($X = 0,20$). Tais atvejais, kai kompetentinga valstybė narė nenurodyta pagrindinio reglamento IV priede, pensininkams ir jų šeimos nariams taikomas sumažinimas yra 15 % ($X = 0,15$).**

4. Kiekvienai už išmokų mokėjimą atsakingai valstybei narei **bendras fiksuotas dydis kalendoriniams metams yra suma, apskaičiuojama kiekvienoje i amžiaus grupėje vienam asmeniui nustatytus mėnesinius fiksuotus dydžius padauginant iš mėnesių, per kuriuos atitinkami tos amžiaus grupės asmenys įgijo teisę į išmokas mokančioje valstybėje narėje, skaičiaus.**

Mėnesių, per kuriuos atitinkami asmenys įgijo teisę į išmokas mokančioje valstybėje narėje, skaičius yra kalendorinių metų kalendorinių mėnesių, per kuriuos atitinkami asmenys, gyvendami išmokas mokančios valstybės narės teritorijoje, turėjo teisę gauti išmokas natūra toje teritorijoje iš už išmokų mokėjimą atsakingos valstybės narės, suma. Šie mėnesiai apskaičiuojami pagal šiam tikslui gyvenamosios vietos įstaigos pildomą sąrašą, kuris sudaromas remiantis kompetentingos įstaigos pateiktais išmokų gavėjų teises įrodančiais dokumentais.

5. **Ne vėliau kaip per ... ⁽¹⁾ Administracinė komisija pateikia konkrečią ataskaitą dėl šio straipsnio taikymo ir visų pirma dėl 3 dalyje nurodyto sumažinimo. Ja remdamasi, Komisija gali pateikti pasiūlymą dėl pakeitimų, kurie reikalingi siekiant užtikrinti, kad apskaičiuoti fiksuoti dydžiai būtų kiek galima artimesni patirtoms faktinėms išlaidoms ir kad 3 dalyje nurodytas sumažinimas nesudarytų sąlygų valstybių narių nesuderintiems mokėjimams ar dvigubiams mokėjimams.**

■

- 6. Administracinė komisija nustato ankstesnėse dalyse nurodytų **fiksuotų dydžių** apskaičiavimo metodus.
- 7. **Nepaisant 1–4 dalių, valstybės narės iki ... ^(*) gali toliau taikyti Reglamento (EEB) Nr. 574/72 94 ir 95 straipsnius fiksuotam dydžiui apskaičiuoti su sąlyga, kad taikomas 3 dalyje nurodytas sumažinimas.**

64 straipsnis

Pranešimas apie vidutines metines išlaidas

Apie kiekvienos amžiaus grupės **vieno asmens** tam tikrais metais **patirtų** vidutinių metinių išlaidų sumą ■ Audito valdybai **pranešama ne vėliau kaip** iki antrųjų metų po tų metų, apie kuriuos informuojama, **pabaigos**. Jei šis pranešimas iki šio termino **nepateikiamas**, bus **remiamasi vienam asmeniui tekusių vidutinių metinių išlaidų suma, kurią ankstesniems metams buvo nustačiusi Administracinė komisija.**

Vidutinės metinės išlaidos, nustatytos laikantis 1 dalies, kasmet skelbiamos Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje.

⁽¹⁾ Penkerius metus nuo įgyvendinimo reglamento įsigaliojimo.

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

3 SKIRSNIS

Bendrosios nuostatos

65 straipsnis

Atsiskaitymų tarp įstaigų tvarka

1. *Atsiskaitymai tarp atitinkamų valstybių narių vykdomi kuo greičiau. Kiekviena atitinkama įstaiga privalo nedelsdama atsiskaityti pagal pateiktus reikalavimus iki toliau nurodyto termino. Ginčas dėl vieno reikalavimo neturi kliudyti atsiskaityti pagal kitus reikalavimus.*

2. *Pagrindinio reglamento 35 ir 41 straipsniuose numatyti atsiskaitymai tarp valstybių narių įstaigų atliekami tarpininkaujant susižinojimo tarnybai. Už atsiskaitymus pagal pagrindinio reglamento 35 straipsnį ir atsiskaitymus pagal 41 straipsnį gali būti atsakingos skirtingos susižinojimo tarnybos.*

66 straipsnis

Pretenzijų pateikimo ir mokėjimo terminai

1. *Faktinėmis išlaidomis pagrįsti reikalavimai pateikiami už išmokų mokėjimą atsakingos valstybės narės susižinojimo tarnybai per dvylika mėnesių nuo kalendorinių metų pusmečio, per kurį šie reikalavimai buvo užfiksuoti išmokas mokančios įstaigos sąskaitose, pabaigos.*

2. *Reikalavimai dėl fiksuotų dydžių už kalendorinius metus pateikiami už išmokų mokėjimą atsakingos valstybės narės ryšių palaikymo tarnybai per dvylika mėnesių po to mėnesio, kurį tų metų vidutinės išlaidos buvo paskelbtos Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje. Sąrašai, nurodyti įgyvendinimo reglamento 63 straipsnio 4 dalyje, pateikiami iki metų po ataskaitinių metų pabaigos.*

3. *Į pretenzijas, kurios buvo pateiktos praėjus 1 ir 2 dalyse minėtiems terminams, neatsižvelgiama.*

4. *Už išmokų mokėjimą atsakinga įstaiga įgyvendinimo reglamento 65 straipsnyje nurodytai išmokas mokančios valstybės narės susižinojimo tarnybai apmoka reikalavimus per aštuoniolika mėnesių nuo to mėnesio, per kurį šie reikalavimai buvo pateikti už išmokų mokėjimą atsakingos valstybės narės susižinojimo tarnybai, pabaigos. Tai netaikoma reikalavimams, kuriuos per šį laikotarpį už išmokų mokėjimą atsakinga įstaiga atmetė dėl svarbios priežasties.*

5. *Ginčai dėl reikalavimo išsprendžiami ne vėliau kaip per vienerius metus nuo to mėnesio, kurį buvo pateiktas reikalavimas.*

6. *Audito valdyba sudaro palankias sąlygas galutinai uždaryti sąskaitas tais atvejais, kai ginčas negali būti išspręstas per 5 dalyje nurodytą laikotarpį ir, gavusi vienos iš šalių pagrįstą prašymą, pateikia savo nuomonę dėl ginčo per šešis mėnesius nuo to mėnesio, kurį jis jai buvo pateiktas.*

67 straipsnis

Delspinigiai už pavėluotus mokėjimus ir išankstinius dalinius mokėjimus

1. *Praėjus įgyvendinimo reglamento 66 straipsnio 4 dalyje minėtam aštuoniolikos mėnesių laikotarpiui, išmokas mokanti įstaiga gali reikalauti delspinigių dėl nesumokėtų reikalavimų sumų, išskyrus atvejus, kai už išmokų mokėjimą atsakinga įstaiga per šešis mėnesius nuo to mėnesio, per kurį šie reikalavimai buvo pateikti, atliko išankstinį dalinį mokėjimą, kuris sudaro nemažiau kaip 90 % visos sumos, reikalaujamos pagal įgyvendinimo reglamento 66 straipsnio 1 ar 2 dalį. Dėl tų reikalaujamų sumų dalių, kurios nebuvo padengtos atlikus išankstinį dalinį mokėjimą, delspinigių gali būti reikalaujama tik pasibaigus 36 mėnesių laikotarpiui, nurodytam įgyvendinimo reglamento 66 straipsnio 5 dalyje.*

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

2. *Delspinigiai skaičiuojami remiantis Europos centrinio banko pagrindinėms refinansavimo operacijoms taikoma orientacine norma. Taikytina orientacinė norma yra ta, kuri įsigaliojo pirmąją mėnesio, kai turėjo būti atliktas mokėjimas, dieną.*

3. *Jokia susižinojimo tarnyba neprivalo priimti išankstinio dalinio mokėjimo pagal 1 dalį. Tačiau jeigu susižinojimo tarnyba atsisako tokio pasiūlymo, išmokas mokanti įstaiga turi teisę reikalauti delspinigių už pavėluotus mokėjimus, susijusius su atitinkamais reikalavimais, tik laikydamasi 1 dalies antrame sakinyje nustatytos sąlygos.*

68 straipsnis

Metinis sąskaitų balansas

1. Administracinė komisija pagal pagrindinio reglamento 72 straipsnio g punktą, remdamasi Audito valdybos ataskaita, parengia kiekvienų metų pretenzijų dėl susigrąžinimo suvestinę. Šiuo tikslu susižinojimo tarnybos per Audito valdybos nustatytą laiką ir jos nustatyta tvarka praneša Audito valdybai apie pateiktose, patenkintose arba užginčytose pretenzijose reikalautas sumas (kreditorės pozicija) ir pateiktose, patenkintose arba užginčytose pretenzijose reikalautas sumas (įsipareigojimų pozicija).

2. Administracinė komisija gali surengti statistinių ir apskaitos duomenų, reikalingų 1 dalyje nurodytoms metinėms pretenzijų suvestinėms parengti, patikrinimą, ypač tam, kad įsitikintų, kad šie duomenys atitinka šioje dalyje nustatytas taisykles.

II skyrius

Bedarbio išmokų kompensavimas pagal pagrindinio reglamento 65 straipsnį

69 straipsnis

Bedarbio išmokų kompensavimas

Nesant pagrindinio reglamento 65 straipsnio 8 dalyje numatyto susitarimo, gyvenamosios vietos įstaiga pateikia valstybės narės, kurios teisės aktai išmokų gavėjui buvo taikomi paskutiniai, įstaigai prašymą kompensuoti bedarbio išmokas pagal pagrindinio reglamento 65 straipsnio 6 ir 7 dalis. **Prašymas pateikiamas per šešis mėnesius nuo kalendorinių metų pusmečio, kurį buvo atliktas paskutinis** bedarbio išmokų, kurias prašoma kompensuoti, mokėjimas, **pabaigos**. Prašyme nurodoma išmokų suma, sumokėta per pagrindinio reglamento 65 straipsnio 6 ir 7 dalyje nurodytą trijų arba penkių mėnesių laikotarpį, laikotarpis, už kurį šios išmokos yra sumokėtos, ir bedarbio tapatybę įrodantys duomenys. **Reikalavimai dėl kompensacijos pateikiami atitinkamų valstybių narių susižinojimo tarnyboms ir sumos pagal reikalavimus išmokamos joms tarpininkaujant.**

Į prašymus, pateiktus praėjus pirmesnėje dalyje nurodytam terminui, neatsižvelgiama.

Igyvendinimo reglamento 65 straipsnio 1 dalis ir 66 straipsnio 4–6 dalys taikomos mutatis mutandis.

Praėjus įgyvendinimo reglamento 66 straipsnio 4 dalyje minėtam aštuoniolikos mėnesių laikotarpiui, išmokas mokanti įstaiga gali reikalauti delspinigių dėl nesumokėtų reikalaujamų sumų. Delspinigiai skaičiuojami pagal įgyvendinimo reglamento 67 straipsnio 2 dalį.

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

Pagrindinio reglamento 65 straipsnio 6 dalies trečiame sakinyje nurodytas didžiausias kompensacijos dydis kiekvienu konkrečiu atveju yra išmokos dydis, kurį atitinkamas asmuo būtų turėjęs teisę gauti pagal valstybės narės, kurios teisės aktai jam buvo taikomi paskutiniai, teisės aktus, jei būtų užsiregistravęs tos valstybės įdarbinimo tarnybose. Tačiau XY priede išvardytų valstybių narių tarpusavio santykių atveju vienos iš šių valstybių narių, kurios teisės aktai atitinkamam asmeniui buvo taikomi paskutiniai, kompetentingos įstaigos nustato didžiausią dydį kiekvienu konkrečiu atveju, remdamosi tos valstybės narės teisės aktuose numatytų praėjusių kalendorinių metų bedarbio išmokų vidutiniu dydžiu.

III skyrius

Išmokų permokėjimo atgavimas, laikinų išmokų susigrąžinimas, kompensacija, parama tenkinant pretenzijas

1 SKIRSNIS

Principai

70 straipsnis

1. Taikant pagrindinio reglamento 84 straipsnį ir laikantis jo nustatytos tvarkos, kiekvieną kartą, kai tai įmanoma, tenkinant pretenzijas dėl susigrąžinimo pirmenybė teikiama kompensacijoms, kurias kredituojančios įstaigos (toliau – tarnybos pareiškėjos) ir už išmokų mokėjimą atsakingos įstaigos (toliau – tarnybos, į kurias kreipiamasi) moka viena kitai arba apdraustiesiems pagal įgyvendinimo reglamento 71 ir 72 straipsnius.

Jei pretenzija arba jos dalis nebuvo patenkinta sumokant pirmoje dalyje minėtą kompensaciją, likusi suma, kurią turi sumokėti išmokos gavėjas, yra susigrąžinama pagal įgyvendinimo reglamento 73–82 straipsnius.

2. Susižinojimo tarnyba jai pateiktų prašymų atžvilgiu yra laikoma tarnyba, į kurią kreipiamasi.

2 SKIRSNIS

Kompensacija

71 straipsnis

Nepriklausančios arba permokėtos išmokos pinigais

1. Jei valstybės narės įstaiga išmokų gavėjui išmokėjo sumą, viršijančią tą, į kurią jis turi teisę, ta įstaiga, laikydama jos taikomuose teisės aktuose nustatytų sąlygų ir apribojimų, prašo kitos valstybės narės įstaigos, atsakingos už išmokų mokėjimą tam gavėjui, išskaityti permokėtą sumą iš minėtam gavėjui priklausančios sumos. Pastaroji įstaiga išskaitymus atlieka, laikydama jos taikomuose teisės aktuose tokiems atskaitymams nustatytų sąlygų ir apribojimų, tartum ji pati būtų permokėjusi sumas, ir išskaitytą sumą perveda kreditavusiai įstaigai.

2. Pagal 6 straipsnį, per du mėnesius po to, kai buvo nustatyti taikytini teisės aktai arba kai buvo nustatyta už išmokų mokėjimą atsakinga įstaiga, laikinas išmokas pinigais mokėjusi įstaiga apskaičiuoja sumą, kurią jai turi sumokėti kompetentinga įstaiga. Jei gavėjas ir (arba) jo darbdavys mokėjo laikinas išmokas, į šią sumą atsižvelgiama apskaičiuojant minėtą sumą.

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

Kompetentinga įstaiga, atsakinga už išmokų mokėjimą gavėjui, iš suinteresuotajam asmeniui mokėtinos sumos išskaičiuoja laikinų išmokų sumą. Už mokėjimą atsakinga įstaiga išskaitymus atlieka laikydama jos teisės aktuose tokiai kompensacijai nustatytų sąlygų ir apribojimų ir nedelsdama perveda išskaitytas sumas kreditavusiai įstaigai.

3. Jei apdraustasis gavo socialinę paramą valstybėje narėje laikotarpiu, kuriuo jis turėjo teisę gauti išmokas pagal kitos valstybės narės teisės aktus, suteikusi paramą tarnyba, jeigu ji turi minėtajam asmeniui mokėtinų išmokų atgavimo teisę, gali prašyti bet kurios kitos valstybės narės įstaigos, atsakingos už išmokų mokėjimą tam asmeniui, išskaityti paramos sumą iš tos sumos, kurią pastaroji moka minėtajam asmeniui.

Ši nuostata taikoma mutatis mutandis apdraustojo šeimos nariui, gavusiam paramą vienos valstybės narės teritorijoje laikotarpiu, kuriuo jis, būdamas atitinkamos šeimos narys, turėjo teisę į išmokas pagal kitos valstybės narės teisės aktus.

Kreditavusi įstaiga praneša apie jai priklausančią sumą už mokėjimą atsakingai įstaigai. Pastaroji įstaiga išskaitymus atlieka laikydama jos teisės aktuose tokiai kompensacijai nustatytų sąlygų ir apribojimų ir nedelsdama perveda išskaitytas sumas kreditavusiai įstaigai.

4. 2 ir 3 dalyje minėtais atvejais kompetentinga įstaiga pateikia suinteresuotajam asmeniui išrašą, kuriame nurodoma pagal jos taikomus teisės aktus likusi mokėtina suma arba permokėta suma.

72 straipsnis**Nepriklausančios arba permokėtos įmokos**

Pagal 6 straipsnį iš apdraustojo ir (arba) jo darbdavio gavusi laikinas įmokas įstaiga kompensuoja sumą ją mokėjusiam asmeniui tik gavusi iš kompetentingos įstaigos informacijos apie sumas, jai mokėtinas pagal 6 straipsnio 4 dalį.

3 SKIRSNIS**Pretenzijų tenkinimas****73 straipsnis****Prašymas suteikti informaciją**

1. Tarnybai pareiškėjai paprašius, tarnyba, į kurią kreipiamasi, suteikia informaciją, kuri gali būti naudinga tarnybai pareiškėjai tenkinant pretenziją.

Norėdama gauti šią informaciją, tarnyba, į kurią kreipiamasi, pasinaudoja įgaliojimais, kuriuos jai suteikia įstatymai ir kiti teisės aktai, taikomi panašioms pretenzijoms, kylančioms jos pačios valstybėje narėje, patenkinti.

2. Prašyme suteikti informaciją nurodoma pavardė arba pavadinimas, adresas ir visos kitos tarnybos pareiškėjos paprastai turimos žinios apie asmenį, apie kurį prašoma suteikti informacijos, bei apie pretenzijos, dėl kurios pateiktas prašymas, pobūdį bei reikalaujamos sumos dydį.

3. Tarnyba, į kurią kreipiamasi, neprivalo suteikti informacijos, kurios ji negalėtų gauti tenkinant panašią pretenziją, kilusią jos pačios valstybėje narėje.

4. Tarnyba, į kurią kreipiamasi, nurodo tarnybai pareiškėjai priežastis, dėl kurių atsisakoma suteikti informaciją.

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

74 straipsnis

Pranešimas

1. Tarnybai pareiškėjai paprašius, tarnyba, į kurią kreipiamasi, laikydama valstybėje narėje, kurioje ji yra, galiojančių įstatymų dėl pranešimų apie panašius dokumentus arba sprendimus, praneša adresatui apie visus dokumentus ir sprendimus, įskaitant teismo pobūdžio, dėl pretenzijos arba jos patenkinimo, priimtus valstybės narės, kurioje yra tarnyba, į kurią kreipiamasi.
2. Prašyme pranešti nurodoma pavardė arba pavadinimas, adresas ir visos kitos tarnybos pareiškėjos paprastai turimos žinios apie adresatą, dokumento arba sprendimo, apie kurį prašoma pranešti, pobūdis ir objektas ir, jei reikia, pavardė arba pavadinimas, adresas ir visos kitos tarnybos pareiškėjos paprastai turimos žinios apie dokumente arba sprendime minimą skolininką ir pretenziją bei visa kita naudinga informacija.
3. Tarnyba, į kurią kreipiamasi, nedelsdama praneša tarnybai pareiškėjai apie veiksmus, kurių ji ėmėsi tarnybos pareiškėjos prašymui dėl informacijos patenkinti, ir ypač nurodyti datą, kada dokumentas arba sprendimas buvo išsiųstas adresatui.

75 straipsnis

Prašymas patenkinti pretenziją

1. Prie prašymo patenkinti pretenziją dėl įmokų arba prašymo grąžinti nepriklausančias arba permokėtas išmokas, kurį tarnyba pareiškėja siunčia tarnybai, į kurią kreipiamasi, pridedamas oficialus patvirtintas tarnybos pareiškėjos valstybės narės išduoto vykdomojo dokumento nuorašas ir, jei reikia, kitų pretenzijos patenkinimui reikalingų dokumentų originalai arba patvirtinti nuorašai.
2. Tarnyba pareiškėja gali prašyti patenkinti pretenziją dėl susigrąžinimo šiais atvejais:
 - a) jei pretenzija arba vykdomasis dokumentas nėra užginčijami valstybės narės, išskyrus tuos atvejus, kai taikoma 78 straipsnio 2 dalies 2 pastraipa;
 - b) jei remdamasi 1 dalyje paminėtu dokumentu, ji tinkamai pasinaudojo valstybės narės, kurioje yra ši tarnyba, pretenzijų patenkinimo procedūromis, tačiau šios priemonės nepadės atgauti visų reikalaujamų sumų.
3. Prašyme patenkinti pretenziją nurodoma:
 - a) atitinkamo asmens pavardė ar pavadinimas, adresas ir kita svarbi informacija, susijusi su jo identifikavimu ir (arba) jo turtą valdančia trečiąja šalimi;
 - b) visa tarnybai, į kurią kreipiamasi, nustatyti reikalinga informacija;
 - c) vykdomasis dokumentas, išduotas valstybėje narėje, kurioje yra tarnyba pareiškėja;
 - d) pretenzijos pobūdis ir reikalaujama suma, įskaitant pagrindinę sumą, palūkanas ir visas kitas mokėtinas baudas, nuobaudas ir išlaidas, nurodytas abiejų valstybių narių, kuriose yra minėtos tarnybos, valiuta;
 - e) data, kada tarnyba pareiškėja ir (arba) tarnyba, į kurią kreipiamasi, praneša adresatui apie dokumentą;
 - f) data, nuo kada, ir laikotarpis, per kurį, pagal valstybės narės, kurioje yra tarnyba pareiškėja, įstatymus galima pradėti vykdyti;
 - g) visa kita naudinga informacija.
4. Be to, prašyme patenkinti pretenziją tarnyba pareiškėja patvirtina, kad šio straipsnio 2 dalyje nustatytos sąlygos yra įvykdytos.
5. Kai tarnyba pareiškėja gauna svarbios informacijos apie dalyką, dėl kurio pateiktas prašymas patenkinti pretenziją, ji nedelsdama šią informaciją perduoda tarnybai, į kurią kreipiamasi.

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

76 straipsnis

Dokumentas, leidžiantis vykdyti pretenziją

1. Dokumentas, leidžiantis vykdyti pretenziją, yra tiesiogiai pripažįstamas ir automatiškai laikomas priemone, leidžiančia tarnybai, į kurią kreipiamasi, vykdyti pretenziją.
2. Nepaisant šio straipsnio 1 dalies, tam tikrais atvejais pagal valstybėje narėje, kurioje yra tarnyba, į kurią kreipiamasi, galiojančias nuostatas, dokumentas, leidžiantis vykdyti pretenziją, gali būti priimtas, pripažintas, papildytas arba pakeistas dokumentu, leidžiančiu vykdyti tą pretenziją tos valstybės narės teritorijoje.

Išskyrus tuos atvejus, kai taikoma trečioji pastraipa, kompetentingos institucijos per tris mėnesius nuo prašymo patenkinti pretenziją gavimo dienos stengiasi priimti, pripažinti, papildyti arba pakeisti minėtą dokumentą. Jeigu dokumentas, leidžiantis vykdyti pretenziją, yra tinkamai parengtas, kompetentingos institucijos negali atsisakyti atlikti šiuos veiksmus. Tarnyba, į kurią kreipiamasi, informuoja tarnybą pareiškėją apie priežastis, dėl kurių nesilaikoma trijų mėnesių termino.

Jeigu dėl kurio nors iš šių formalumų kiltų ginčas dėl pretenzijos ir (arba) tarnybos pareiškėjos išduoto dokumento, leidžiančio jos vykdyti, taikomas 78 straipsnis.

77 straipsnis

Mokėjimo tvarka ir terminai

1. Pretenzija patenkinama tos valstybės narės, kurioje yra tarnyba, į kurią kreipiamasi, valiuta. Visą patenkinamos pretenzijos sumą, kurią išreikalauja tarnyba, į kurią kreipiamasi, ji persiunčia tarnybai pareiškėjai.
2. Tarnyba, į kurią kreipiamasi, gali duoti skolininkui laiko grąžinti skolą arba leisti grąžinti skolą dalimis, jeigu tai leidžia valstybės narės, kurioje ji yra, įstatymai ir kiti teisės aktai, ir pasikonsultavusi su tarnyba pareiškėja. Be to, tarnyba, į kurią kreipiamasi, persiunčia tarnybai pareiškėjai visas palūkanas, kurios gaunamos atidėjus mokėjimo terminą.

Nuo tos dienos, kai pagal 76 straipsnį dokumentas, leidžiantis vykdyti pretenziją, yra tiesiogiai pripažįstamas arba priimamas, pripažįstamas, papildomas arba pakeičiamas, pagal valstybės narės, kurioje yra tarnyba, į kurią kreipiamasi, galiojančius įstatymus ir kitus teisės aktus bus mokami delspinigiai, kurie || persiunčiami tarnybai pareiškėjai.

78 straipsnis

Pretenzijos arba jos vykdytą leidžiančio dokumento užginčijimas

1. Jeigu vykstant pretenzijos patenkinimo procedūrai suinteresuotoji šalis užginčija pretenziją ir (arba) jos vykdytą leidžiantį dokumentą, priimtą valstybėje narėje, kurioje yra tarnyba pareiškėja, ta suinteresuotoji šalis pateikia ieškinį valstybės narės, kurioje yra tarnyba pareiškėja, kompetentingai institucijai pagal toje valstybėje narėje galiojančius įstatymus. Tarnyba pareiškėja privalo apie ieškinį pranešti tarnybai, į kurią kreipiamasi. Be to, apie ieškinį tarnybai, į kurią kreipiamasi, gali pranešti suinteresuotoji šalis.
2. Kai tarnyba, į kurią kreipiamasi, iš tarnybos pareiškėjos arba iš suinteresuotojo asmens gauna 1 dalyje minėtą pranešimą, ji sustabdo vykdytą procedūrą laukdama tos srities kompetentingos institucijos sprendimo, išskyrus tuos atvejus, kai tarnyba pareiškėja, remdamasi antrąja pastraipa, paprašo to nedaryti. Ji gali imtis atsargumo priemonių, jei mano jas esant būtinas, kad užtikrintų, jog pretenzija bus patenkinta, jei tai leidžia valstybės narės, kurioje yra pastaroji institucija, įstatymai ir kiti teisės aktai, taikomi panašioms pretenzijoms patenkinti.

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

Nepaisant pirmosios pastraipos, tarnyba pareiškėja gali, nepažeisdama valstybėje narėje, kurioje ji yra, galiojančių įstatymų ir kitų teisės aktų, paprašyti tarnybos, į kurią kreipiamasi, patenkinti užginčytą pretenziją, jei tai leidžia valstybėje narėje, kurioje yra tarnyba, į kurią kreipiamasi, galiojantys įstatymai ir kiti teisės aktai. Jei užginčijimo rezultatas vėliau yra palankus skolininkui, tarnyba pareiškėja privalo apmokėti visas išreikalautas sumas bei sumokėti reikiamas kompensacijas pagal valstybėje narėje, kurioje yra tarnyba, į kurią kreipiamasi, galiojančius teisės aktus.

3. Jeigu užginčijamos vykdymo priemonės, kurių imamasi valstybėje narėje, kurioje yra tarnyba, į kurią kreipiamasi, ieškinys pateikiamas tos valstybės narės kompetentingai institucijai pagal tos valstybės narės įstatymus ir kitus teisės aktus.

4. Jeigu kompetentinga institucija, kuriai pagal 1 dalį pateikiamas ieškinys, yra teismas arba administracinis teismas, šio teismo sprendimas, jei jis palankus tarnybai pareiškėjai ir leidžia patenkinti pretenziją valstybėje narėje, kurioje yra tarnyba pareiškėja, ir yra „vykdymą leidžiantis dokumentas“, kuriuo remiantis yra patenkinama pretenzija.

79 straipsnis

Paramos ribos

Tarnyba, į kurią kreipiamasi, neprivalo:

- a) suteikti paramos, numatytos *įgyvendinimo reglamento* 73–78 straipsniuose, jeigu dėl skolininko padėties tokios pretenzijos patenkinimas galėtų sukelti rimtų ekonominių arba socialinių sunkumų skolininko valstybėje narėje, kurioje yra ši tarnyba, kai valstybės narės, kurioje yra tarnyba, į kurią kreipiamasi, galiojantys įstatymai ir kiti teisės aktai leidžia taip elgtis panašių nacionalinių pretenzijų atveju;
- b) suteikti paramos, numatytos *įgyvendinimo reglamento* 73–78 straipsniuose, jeigu pirminis prašymas, pateiktas remiantis *įgyvendinimo reglamento* 73–75 straipsniais, yra susijęs su senesnėmis nei penkerių metų pretenzijomis, šį terminą skaičiuojant nuo tada, kai pagal valstybėje narėje, kurioje yra tarnyba pareiškėja, galiojančius įstatymus bei kitus teisės aktus yra pateikiamas dokumentas, leidžiantis pretenzijos vykdymą, iki prašymo pateikimo dienos. Tačiau tais atvejais, kai pretenzija arba dokumentas yra užginčijami, šio termino pradžia laikomas tas momentas, kai valstybė pareiškėja nustato, kad pretenzija arba vykdomasis dokumentas, leidžiantis patenkinti pretenziją, nebegali būti užginčyti.

80 straipsnis

Atsargumo priemonės

Tarnybai pareiškėjai pagrįstai pareikalavus, tarnyba, į kurią kreipiamasi, imasi atsargumo priemonių, kad užtikrintų, jog pretenzija bus patenkinta tiek, kiek leidžia valstybės narės, kurioje yra pastaroji tarnyba, įstatymai ir kiti teisės aktai.

Įgyvendinant pirmąją pastraipą, *įgyvendinimo reglamento* 73–75 ir 77 straipsniuose minėti įstatymai ir kiti teisės aktai taikomi mutatis mutandis.

81 straipsnis

Išlaidos

1. Kai pretenzija patenkinama sumokant kompensaciją *įgyvendinimo reglamento* 71 ir 72 straipsniuose minėtu būdu, nėra prašoma apmokėti jokių vykdymo išlaidų.

2. Tarnyba, į kurią kreipiamasi, pagal valstybės narės, kurioje ji yra, įstatymus ir kitus teisės aktus, taikomus panašioms pretenzijoms, remdamasi *įgyvendinimo reglamento* 73–77 ir 81 straipsniais, iš atitinkamo asmens išreikalauja apmokėti visas su pretenzijos patenkinimu susijusias išlaidas, kurių ji turėjo, o gautas lėšas pasilieka.

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

3. Valstybės narės įsipareigoja, kad nepateiks viena kitai jokių pretenzijų dėl pagal *pagrindinį reglamentą* arba *įgyvendinimo reglamentą* teikiamos savitarpio paramos išlaidų atlyginimo.
4. Jei pretenzijos patenkinimas kelia itin didelių sunkumų, kadangi yra susijęs su labai didelėmis išlaidomis, tarnybos pareiškėjos ir tarnybos, į kurias kreipiamasi, gali susitarti dėl tais atvejais taikomos ypatingos išlaidų apmokėjimo tvarkos.
5. Valstybės narės, kurioje yra tarnyba, į kurią kreipiamasi, kompetentinga valdžios institucija informuoja valstybės narės, kurioje yra tarnyba pareiškėja, kompetentingą valdžios instituciją apie visas išlaidas, kurių ji turėjo, ir visus nuostolius, kurių ji patyrė atlikdama veiksmus, kurie buvo pripažinti nepagrįstais dėl pretenzijos turinio arba tarnybos pareiškėjos išduoto dokumento galiojimo.

V ANTRAŠTINĖ DALIS

PEREINAMOJO LAIKOTARPIO IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

82 straipsnis

Administraciniai ir sveikatos patikrinimai

1. Nepažeidžiant 27 straipsnio nuostatų, jei III antraštinės dalies I, II ir IV skyriuose minėtų išmokų gavėjas būna arba gyvena valstybėje narėje, kitoje nei valstybė, kurioje įsikūrusi atsakinga už mokėjimą įstaiga, sveikatos patikrinimus skolininko įstaigos prašymu atlieka gavėjo buvimo ar gyvenamosios vietos įstaiga pastarosios įstaigos taikomų teisės aktų nustatyta tvarka. Tokiu atveju už mokėjimą atsakinga įstaiga privalo pripažinti buvimo arba gyvenamosios vietos įstaigos nustatytą diagnozę.

Jei buvimo ar gyvenamosios vietos įstaiga pagal *pagrindinio reglamento* 82 straipsnį turi atlikti sveikatos patikrinimą, ji laikosi jos taikomų teisės aktų nustatytos tvarkos. Jeigu tokia tvarka nenustatyta, ji kreipiasi į atsakingą už mokėjimą įstaigą, prašydama informacijos apie taikytiną tvarką.

Atsakinga už mokėjimą įstaiga pasilieka teisę pasirinkti gydytoją, kuris patikrintų išmokų gavėją. Tačiau išmokų gavėjas gali būti paprašytas vykti į valstybę narę, kurioje yra atsakinga už mokėjimą įstaiga, tik su sąlyga, kad jo sveikata leidžia jam keliauti ir ta kelionė jo sveikatai nepakenks ir kad atsakinga už mokėjimą įstaiga apmokės kelionės ir pragyvenimo išlaidas.

2. Jei III antraštinės dalies I, II ir IV skyriuose minėtų išmokų gavėjas būna arba gyvena kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje yra atsakinga už mokėjimą įstaiga, administracinius patikrinimus tos įstaigos prašymu atlieka gavėjo buvimo ar gyvenamosios vietos įstaiga. Atsakinga už mokėjimą įstaiga nurodo buvimo arba gyvenamosios vietos įstaigai, kas turi būti patikrinta administracinio patikrinimo metu. Jei buvimo arba gyvenamosios vietos įstaiga negauna jokių nurodymų, ji atlieka patikrinimą jos administruojamų teisės aktų nustatyta tvarka.

Buvimo arba gyvenamosios vietos įstaiga privalo pateikti ataskaitą patikrinimo paprašiusiai atsakingai už mokėjimą įstaigai.

83 straipsnis

Pranešimai

1. Valstybės narės praneša Komisijai *pagrindinio reglamento* 1 straipsnio m, q ir r punktuose ir *įgyvendinimo reglamento* 1 straipsnio 2 dalies a ir b punktuose *apibrėžtų ir pagal įgyvendinimo reglamentą paskirtų* įstaigų *duomenis*.
2. Reikia nurodyti 1 dalyje minėtų tarnybų identifikacijos kodus ir elektroninius adresus.

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

3. Administracinė komisija nustato 1 dalyje nurodytų **duomenų struktūrą, turinį ir jiems taikomą tvarką**, įskaitant bendrą *formą* ir modelį.
4. **Igyvendinimo** reglamento IV priede nurodoma visuomenei prieinama duomenų bazė, kurioje kaupiama 1 dalyje **nurodyta** informacija. **Duomenų bazę kuria ir tvarko Komisija. Tačiau valstybės narės atsako už jų nacionalinės kontaktinės informacijos įvedimą į šią duomenų bazę. Be to, valstybės narės užtikrina, kad pagal 1 dalį reikalaujama nacionalinė kontaktinė informacija būtų tiksliai įvedama.**
5. Valstybės narės užtikrina, kad 1 dalyje minima informacija nuolat atnaujinama.

I

84 straipsnis

Informacija

1. Administracinė komisija parengia suinteresuotiesiems asmenims skirtą informaciją apie jų teises ir administracinius formalumus, kurie turi būti atlikti, norint tomis teisėmis naudotis. Informacijos skleidimas užtikrinamas visų pirma elektroninėmis priemonėmis, ją pateikiant interneto svetainėse, prie kurių visuomenė turi prieigą. Administracinė komisija prižiūri, kad informacija būtų nuolat atnaujinama.
2. *Pagrindinio reglamento* 75 straipsnyje nurodytas Patariamasis komitetas gali pareikšti savo nuomonę ir pateikti rekomendacijas, kaip pagerinti informacijos ir jos skleidimo kokybę.
3. Valstybės narės prižiūri, kad asmenys, kuriems taikomas *pagrindinis reglamentas* gautų reikiamą informaciją apie *pagrindiniu reglamentu* ir *igyvendinimo reglamentu* padarytus pakeitimus, siekdamos, kad jie galėtų pasinaudoti savo teisėmis.
4. Kompetentingos valdžios institucijos prižiūri, kad jų įstaigos būtų informuotos ir taikytų visas Bendrijos teisinės ir kitokias nuostatas, įskaitant Administracinės komisijos sprendimus, kurios taikomos tose srityse, kurioms skirtas *pagrindinis reglamentas* ir *igyvendinimo reglamentas*, ir laikantis šiuose reglamentuose nustatytų sąlygų.

85 straipsnis

Valiutos konvertavimas

Taikant *pagrindinio reglamento* ir *igyvendinimo reglamento* nuostatas, valiutos kursu yra laikomas Europos centrinio banko paskelbtas referencinis keitimo kursas.

86 straipsnis

Statistiniai duomenys

Kompetentingos valdžios institucijos rengia ir perduoda Administracinės komisijos sekretariatui statistinius duomenis apie *pagrindinio reglamento* ir *igyvendinimo reglamento* taikymą. Šie duomenys renkami ir tvarkomi pagal Administracinės komisijos parengtą planą ir jos nustatytu būdu. Komisija užtikrina, kad ši informacija bus paskleista.

87 straipsnis

Priedų daliniai pakeitimai

Komisija, vienai arba kelioms suinteresuotosioms valstybėms narėms arba jų kompetentingoms valdžios institucijoms paprašius, Administracinei komisijai vieningai pritarus, gali reglamentu iš dalies pakeisti *igyvendinimo reglamento* I, II, III ir IV priedus bei *pagrindinio reglamento* I, VI, VII, VIII, IX priedus.

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

88 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

Pagrindinio reglamento 87 straipsnio nuostatos taikomos aplinkybėmis, kuriomis taikomas *įgyvendinimo* reglamentas.

89 straipsnis

Panaikinimas

1. Reglamentas (EEB) Nr. 574/72 ... (*) || panaikinamas.

Tačiau Reglamentas (EEB) Nr. 574/72 lieka galioti ir turi teisinę galią įgyvendinant:

- a) 2003 m. gegužės 14 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 859/2003, išplečiantį Reglamento (EEB) Nr. 1408/71 ir Reglamento (EEB) Nr. 574/72 nuostatų taikymą trečiųjų šalių piliečiams, kuriems jos dar netaikomos dėl jų pilietybės ⁽¹⁾, tol, kol tas reglamentas nebus panaikintas arba pakeistas;
- b) 1985 m. birželio 13 d. Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 1661/85, nustatantį Bendrijos taisyklių dėl darbuotojų migrantų socialinės apsaugos technines adaptacijas Grenlandijai ⁽²⁾, tol, kol tas reglamentas nebus panaikintas arba pakeistas;
- c) Europos ekonominės erdvės susitarimą ⁽³⁾ ir Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl laisvo asmenų judėjimo ⁽⁴⁾ bei kitus susitarimus, kuriuose yra nuoroda į Reglamentą (EEB) Nr. 574/72, tol, kol tie susitarimai nebus pakeisti atsižvelgiant į šį reglamentą.

2. Nuorodos į Reglamentą (EEB) Nr. 574/72 1998 m. birželio 29 d. Tarybos direktyvoje 98/49/EB dėl pagal darbo sutartį dirbančių asmenų ir savarankiškai dirbančių asmenų, judančių Bendrijoje, teisių į papildomą pensiją išsaugojimo ⁽⁵⁾ aiškinamos kaip nuorodos į šį reglamentą.

90 straipsnis

Baigiamosios nuostatos

Šis reglamentas įsigalioja po šešių mėnesių nuo jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta ||,

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas

(*) Nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos.

⁽¹⁾ OL L 124, 2003 5 20, p. 1.

⁽²⁾ OL L 160, 1985 6 20, p. 7.

⁽³⁾ OL L 1, 1994 1 3, p. 1.

⁽⁴⁾ OL L 114, 2002 4 30, p. 6.

⁽⁵⁾ OL L 209, 1998 7 25, p. 46.

2008 m. liepos 9 d., trečiadienis

I PRIEDAS

Tebegaliojančios bei naujos dvišalių konvencijų taikymo nuostatos

(8 straipsnio 1 dalis ir 9 straipsnio 2 dalis)

II PRIEDAS

Valstybės tarnautojams taikytinos specialios sistemos

(32 ir 41 straipsniai)

- A. Specialios sistemos, taikytinos valstybės tarnautojams, kuriems netaikomos Reglamento (EB) Nr. 883/2004 III antraštinės dalies 1 skyriaus nuostatos dėl išmokų natūra.
1. Vokietija
Versorgungssystem für Beamte (valstybės tarnautojų ligos draudimo sistema)
 2. Ispanija
Mutualismo administrativo (speciali sistema, taikytina valstybės tarnautojams, karinėms pajėgoms ir teismų administracijai)
- B. Specialios sistemos, taikytinos valstybės tarnautojams, kuriems netaikomos Reglamento (EB) Nr. 883/2004 III antraštinės dalies 2 skyriaus nuostatos dėl išmokų natūra.
1. Vokietija
Unfallfürsorge für Beamte (valstybės tarnautojų nelaimingų atsitikimų draudimo sistema)

III PRIEDAS

Valstybės narės, kompensuojančios išmokų išlaidas vienkartinėmis išmokomis

(62 straipsnio 1 dalis)

IV PRIEDAS*Kompetentingos valdžios institucijos ir kompetingos įstaigos, buvimo ir gyvenamosios vietos įstaigos, priegios tarnybos, kompetentingų institucijų paskirtos įstaigos ir tarnybos*

(83 straipsnio 4 dalis)